

Glasilo Občine Šmarješke Toplice, leto XVII, št. 1, maj 2023

Razgledi

P O M L A D N I

Razgledi, glasilo
Občine Šmarješke Toplice.

Glasilo financira
Občina Šmarješke Toplice.

Brezplačno ga prejmejo
vsa gospodinjstva
v Občini Šmarješke Toplice.

Razgledi so vpisani
pod zaporedno št. 1510
na Ministrstvu za kulturo
Republike Slovenije.

Naklada: 1300 izvodov

Odgovorna urednica:
Katarina Žagar

Lektorica:
Katarina Žagar

Uredniški odbor:
Tone Bobič, Damjan Cvetan,
Jože Perše, Andreja Barbo,
Tina Cimerman, Maja Skubic Avsec,
Katarina Gunde;
razgledi@smarjeske-toplice.si

Grafična realizacija:
HMS print d.o.o.

Odgovornost za prispevke
prevzema avtor. Prispevki
izražajo stališča avtorja
in ne nujno celega
uredništva. Pridržujemo si
pravico do krajšanja in
lektoriranja besedil.

Avtor naslovne fotografije:
Rudi Pipa

»O domovina, ko te je Bog ustvaril,« je v svojem delu Kurent nekoč zapisal veliki Ivan Cankar, »te je blagoslovil z obema rokama in je rekel: »Tod bodo živeli veseli ljudje!« /.../ Nazadnje mu je ostalo polno prgišče lepote; razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih goric do strme tržaške obale ter od Triglava do Gorjancev, in je rekel: »Veseli ljudje bodo živeli tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje!« Kakor je rekel, tako se je zgodilo. Božja setev je pognala kal in je rodila – zrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, ostrmi pred tem čudom Božjim, srce vztrepeče od same sladkosti; zakaj goré in poljane oznanjajo, da je Bog ustvaril paradiž za domovino veselemu narodu, blagoslovljenemu pred vsemi drugimi. Vse, kakor je rekel, se je zgodilo; bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo – ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj.«

Čeprav se prazniku naše domovine šele počasi približujemo, me zgornji odlomek v tem času nagovarja bolj, kot sem si kadarkoli predstavljala. Nekateri boste morda rekli, da je pretirano vznesen, drugim se bo ubeseditev zdela več kot čudovita, mnogim pa bo najverjetneje vseeno za niz besed, ki je hvalnica vsemu slovenskemu – slovenski pokrajini, slovenskim ljudem in nazadnje slovenski besedi. V svojem skoraj tridesetletnem življenju (da, nisem prav zelo stara, zagotovo pa ne več zelo mlada) sem znaten del časa preživela v tujini. Entuziastično sem zrla v svet, v prihodnost, doživela enkratne in nepozabne stvari, se naučila mnogo novega, bogatila svoje védenje in svojo osebno prtljago pridno polnila z novimi izkušnjami. Kljub vsemu lepemu, ki mi ga je tujina dajala, si nisem mogla pomagati, da se mi ne bi zarosilo oko, ko sem za praznike prvič z vlakom potovala proti domu in je iz zvočnikov odzvanjala pesem o zeleni deželi. »Kako banalno,« sem takrat pomislila, vendar si dovolila, da so me občutki preplavili do kosti. Čeprav je od tega minilo že precej let in je moje čutenje danes »zrelejše«, me ob vrnitvi v domače kraje, v mojo Šmarjeto, napolnjujejo podobno prijetni občutki, občutki ganjenosti, veselja, zadovoljstva in ponosa.

S prav temi občutki stopam tudi na pot urednice naših Razgledov. Hvaležna sem za izkazano zaupanje, za ekipo uredniškega odbora, v katero izredno verjamem in s katero že načrtujemo prevetritve in obogatitve, predvsem pa sem hvaležna za vse vas, ki naše občinsko glasilo polnite s svojimi odličnimi prispevki. V njih izpričujete moč naših ljudi, navad in običajev, željo po razvoju in novostih, predvsem pa pristno ljubezen do vsega domačega. V kontekstu Cankarjevega Kurenta bi lahko rekli, da je vse, o čemer pričate, nekakšen »blagoslov«. Želim si, da bi s takšno vnemo še naprej polnili strani glasila in tudi z besedo ovekovečili dogajanje v Občini Šmarješke Toplice. Tokrat bodo zapolnjene tudi z nekoliko starejšimi dogodki, za kar se vam v imenu uredniškega odbora iskreno opravičujem, obljubljam pa vam, da bomo v prihodnje svoje delo opravljali vestno, odgovorno in predvsem z željo po odličnosti.

Katarina Žagar,
urednica

Kaj vam pomeni 1. maj in kako ga obeležujete?

Jasmina Pirc Blažič,
Šmarješke Toplice

Zame 1. maj v prvi vrsti pomeni dela prost dan, sedaj celo dva. Je praznik dela in simbol mednarodne solidarnosti vseh delavcev. Doma ponavadi izobesimo zastavo in smo v krogu družine. Piknik, druženje, igra, pohod z družino, prijatelji ... Jaz izhajam iz Novega mesta in na 1. maj se je po ulicah razlegala budnica (godba, muzika). Na predvečer 1. maja se je zakuril kres, kar se še danes počne – najraje na kakšnem hribu, da se daleč vidi, ob kresu se zbere staro in mlado. Srečna sem, da lahko svojim trem otrokom pripovedujem dogodivščine iz mladosti in jim odgovorim na vsa njihova zanimiva vprašanja. Zbujanje spominov je super občutek, saj je današnji tempo življenja sicer precej hiter.

Natalija Tomović,
Šmarješke Toplice

Rdeči nageljni, goreči kresovi, izobešene zastave, pesmi, ples, druženje z bližnjimi, sosedi in prijatelji, prijetni pogovori o vsem, v kar verjamemo in pričakujemo, da nam bo prinesel jutrišnji dan – to v moje misli zariše praznik dela. Naj ne pozabim postavljenih mlajev, z rožami okrašenih balkonov in jutranje godbe, ki nas je pospremila v nov majski dan. S posebno glasbo nam je bila godba navdih za praznični dan, v katerem smo imeli čas zase, za razmišljanja in obujanja spominov z bližnjimi in prijatelji. Praznik dela ima poseben pomen. Na ta praznik praznujemo delavske pravice, svobodo, tovarištvo, spoštovanje do sočloveka, solidarnost in podporo šibkejšim soljudem. In edino prav je tako!

Peter Peterlin Šuštaršič,
Brezovica

V mojem otroštvu smo z vaščani vsako leto pripravili tradicionalen kres, pri nas doma pa smo 1. maja pekli odojka in praznovali. Ne zdi se mi prav, da grejo težko prislužene pravice delavstva, za katere so se ljudje dejansko borili, počasi v pozabo. Pravzaprav me skrbi, da bo z generacijo naših staršev izginila tudi splošna zavest o pomenu prvega maja.

Nina Zoran,
Grič pri Klevevžu

Na 1. maj imam same lepe spomine. Iz otroštva se najbolj spominim kresovanja, ki so se odvijala po vaseh. Takrat mi je bilo zelo lepo, saj smo se vaščani skupaj zbrali in poveselili. Tudi zdaj je moja prva asociacija na 1. maj kres, ob tem pa tudi prvo morje, oddih, druženje, jutranja budnica, pohod in nekakšna uvertura v poletje. Praznik v večini obeležujem v krogu najbližjih. V noči na 1. maj imamo pripravimo piknik, naslednji dan pa se pogosto odpravimo na pohod.

Zala Smrekar,
Zbure

Prvi maj mi v prvi meri pomeni prost dan, hkrati pa dan, ki so si ga ljudje prislužili z vestnim in trdim delom. Praznik dela ponavadi obeležujem tako, da se družim z družino in sosedi, skupaj se odpravimo na kakšen pohod in uživamo v odlični družbi drug drugega. Praznovanja tega praznika se najbolj spominjam iz otroštva, ko se je zbrala cela vas, zakurili smo velik kres in uživali na manjšem pikniku.

Izvedba investicije v Osnovni šoli Šmarjeta

Potek investicije v šoli je skladen z novim terminskim načrtom, ki predvideva prestavitev določenih del v čas poletnih počitnic. Med njimi so tista, ki vplivajo na delovanje šole. Ugotovili smo, da bi dela, ki so potrebna za »združitev« starega in novega dela objekta šole, vplivala na izvedbo pouka, zato smo z željo po zagotovitvi nemotenega vzgojno-izobraževalnega procesa, lažje organizacije in delovanja gradbišča podaljšali rok investicijske izvedbe.

Delo trenutno poteka v prizidku šole, in sicer gre za izvajanje zidarskih in tesarskih del ter strojnih in elektroinstalacijskih del. V prihodnjih tednih bodo poleg del v prizidku šole pričeli izkopavati dovoz v kletne prostore novozgrajenega dela objekta in graditi vhod šole s stopniščem in šolsko avlo. Zaključek del v okviru investicije je predviden konec meseca julija 2023.

Klaudija Povše, občinska uprava

Srečanje z malčki, rojenimi v letu 2022

Aprila je Občina Šmarješke Toplice v sodelovanju z Osnovno šolo Šmarjeta in vrtcem Sonček organizirala tradicionalni sprejem malčkov, rojenih v času od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022. Na sprejem je bilo povabljenih 31 malčkov, od tega 17 dečkov in 14 deklic.

Vabljeni so si uvodoma ogledali kratko predstavo O volku, ki je iskal svojo pravljico, ki sta jo izvedli vzgojiteljica Katja Hudoklin in pomočnica vzgojiteljice Ksenija Barbo. Sledil je pozdrav gospe Nevenke Lahne, ravnateljice šole, nato pa je udeležence nagovoril še župan Marjan Hribar.

Ob zaključku druženja so družine z malčki prejele prav posebno darilo, in sicer lipo, ki velja za znak slovenstva. Hkrati je to tudi naš skupni prispevek za ohranjanje planeta, saj 22. aprila praznujemo svetovni dan Zemlje. Tema letošnjega dneva je zaobjeta v geslu Vlagajmo v naš planet, zato želimo, da tudi v naši občini prispevamo k ohranjanju planeta s sajenjem avtohtonih rastlin v okolici doma. Na ta način pomagamo žuželkam in pticam zagotoviti hrano, zavetje in ustrezen habitat za razmnoževanje.

Naj skrb za prejeto lipo še tesneje poveže vašo družino, vzemite si čas in jo skupaj z vašim malčkom zalivajte ter opazujete njeno rast. Čez nekaj let boste lahko skupaj užili prijetno senco pod njeno krošnjo.

Klaudija Povše, občinska uprava

Spomladanska očiščevalna akcija

V soboto, 18. marca, je na območju Šmarjeških Toplic potekala tradicionalna spomladanska očiščevalna akcija. Akcija je bila izvedena v sodelovanju s Komunalo Novo mesto, d. o. o., ki je udeležencem priskrbelo zaščitne rokavice in vreče.

Območja čiščenja so bila v naseljih Šmarješke Toplice, Šmarjeta, Bela Cerkev, Brezovica, Družinska vas, Zbure, Klevevž, Orešje, Žaloviče in Dolenje Kronovo. Očiščevalne akcije se je udeležilo veliko število udeležencev vseh starostnih skupin. Posebna pohvala gre predvsem najmlajšim udeležencem, ki so se akcije udeležili s svojimi starši in starimi starši. V naravi je bilo med odpadki največ odvržene plastične embalaže in kosovnih odpadkov. Želimo si, da bo tovrstnih odpadkov v naravi v bodoče čim manj. Na koncu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki skrbite, da je okolje, v katerem živimo, urejeno in čisto skozi vse leto.

Jan, Jakob, Filip, Jurij in Lija na čistilni akciji v Dolenjem Kronovem

Občinska uprava

Socialnovarstvena storitev POMOČ DRUŽINI NA DOMU

Pomoč družini na domu je socialnovarstvena storitev, ki obsega socialno oskrbo na domu in mobilno pomoč. Socialna oskrba na domu je namenjena osebam, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem domačem okolju, vendar se zaradi starosti ali invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami.

Gre za socialno oskrbo upravičenca v primeru invalidnosti in starosti ter v drugih primerih, ko lahko nadomesti domsko varstvo in obsega gospodinjstvo pomoč, pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih in ohranjanju socialnih stikov. Pomoč na domu lahko traja največ 4 ure dnevno oziroma 20 ur tedensko.

Upravičenci do pomoči na domu so:

- osebe, stare več kot 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne samostojno živeti;
- osebe s statusom invalida, kot ga določa zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb;
- druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij;
- kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida, vendar so brez občasne pomoči druge osebe nesposobne samostojno živeti;
- hudo bolni otroci ali otroci s težjimi motnjami v telesnem ali duševnem razvoju, ki niso vključeni v organizirane oblike varstva.

Na območju Občine Šmarješke Toplice to obliko storitve izvaja Dom starejših občanov Novo mesto.

Določitev cene je predpisana in se oblikuje enkrat letno, sprejme pa jo občinski svet. Cena storitve subvencionira občina, in sicer najmanj v višini 50 %, kar je skladno z Zakonom o socialnem varstvu. V Občini Šmarješke Toplice subvencija trenutno znaša nekoliko več kot 68 %. V spodnji preglednici so prikazane cene storitve v evrih, in sicer cena na efektivno uro (prvi stolpec), cena, ki jo plača občina (drugi stolpec), in cena, ki jo plača uporabnik (tretji stolpec).

	Cena storitve [€]	Subvencija občine [€]	Cena za uporabnika [€]
Delavnik	20,96	12,76	8,20
Nedelja	25,03	14,54	10,49
Državni prazniki	25,84	14,43	11,41

Izvajanje pomoči na domu se prične na podlagi vloge upravičenca ali njegovega zakonitega zastopnika, pri čemer najprej sledi preverjanje pogojev za koriščenje storitve. Če oseba pogoje izpolnjuje, uporabnik in izvajalec (Dom starejših občanov Novo mesto) skleneta dogovor o opravljanju storitve. Za več informacij se lahko obrnete na DSO Novo mesto, in sicer na tel. št. 07 371 99 25.

Klaudija Povše, občinska uprava

Javni razpisi Občine Šmarješke Toplice za leto 2023

Občina Šmarješke Toplice je že objavila nekatere spodnje javne razpise, drugi pa bodo še sledili.

Višina sredstev	Datum objave	Kontaktna oseba	Rok za prijavo
Javni razpis za sofinanciranje programov športa v Občini Šmarješke Toplice za leto 2023			
20.000,00 €	17. 4. 2023	Klaudija Povše (klaudija.povse@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 334)	5. 5. 2023
Javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih in drugih programov v Občini Šmarješke Toplice za leto 2023			
7500,00 € (1500,00 € – druga društva, 3000,00 € – upokojska društva, 3000,00 € – invalidske org.)	15. 3. 2023	Klaudija Povše (klaudija.povse@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 334)	ZAKLJUČEN
Javni razpis za sofinanciranje programov in projektov na področju kulturnih dejavnosti v Občini Šmarješke Toplice za leto 2023			
7000,00 €	15. 3. 2023	Klaudija Povše (klaudija.povse@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 334)	ZAKLJUČEN
Javni razpis za sofinanciranje programov in projektov na področju turizma v Občini Šmarješke Toplice za leto 2023			
12.000,00 €	15. 3. 2023	Klaudija Povše (klaudija.povse@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 334)	ZAKLJUČEN
Javni razpis za sofinanciranje obnove in vzdrževanja objektov sa kralne stavbne dediščine v Občini Šmarješke Toplice za leto 2023			
5.000,00 €	maj 2023	Klaudija Povše (klaudija.povse@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 334)	15 dni od objave razpisa
Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo za leto 2023			
800,00 €	maj 2023	Klaudija Povše (klaudija.povse@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 334)	15 dni od objave razpisa
Javni poziv za sofinanciranje stroškov sterilizacije in kastra cije lastniških mačk v letu 2023			
1.500,00 €	20. 1. 2023	Katarina Gunde (katarina.gunde@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 336)	do porabe sredstev oz. najpozneje do 31. 10. 2023
Javni razpis za dodeljevanje sredstev za prireditve in druge aktivnosti, ki pospešujejo kulturni, športni in turistični razvoj ter promocijo Občine Šmarješke Toplice za leto 2023			
15.000,00 €	17. 3. 2023	Katarina Gunde (katarina.gunde@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 336)	ZAKLJUČEN
Javni razpis za sofinanciranje malih komunalnih čistilnih naprav in hišnih črpališč na območju Občine Šmarješke Toplice za leto 2023			
10.000,00 €	27. 3. 2023	Anica Turk Potočar (anica.turk-potocar@smarjeske-toplice.si, tel. št.: 07 38 44 338)	do porabe sredstev oz. najpozneje do 30. 10. 2023

Razpisna dokumentacija za odprte javne razpise je oz. bo objavljena na spletni strani občine <https://www.smarjeske-toplice.si/Razpisi>, na voljo pa je tudi na sedežu občine, in sicer v času uradnih ur.

Klaudija Povše, občinska uprava

Javni razpis zbiranja predlogov za podelitev priznanj in nagrad Občine Šmarješke Toplice za leto 2023

1. Priznanja in nagrade so:

- naziv ČASTNI OBČAN Občine Šmarješke Toplice,
- NAGRADA Občine Šmarješke Toplice,
- PRIZNANJE Občine Šmarješke Toplice.

Naziv častni občan Občine Šmarješke Toplice je častno priznanje, ki ga občina podeli v obliki posebne listine. Prejemnik nagrade Občine Šmarješke Toplice ob podelitvi prejme posebno listino in denarni znesek, katerega višino določa 10. člen Odloka o priznanjih in nagradah Občine Šmarješke Toplice. Prejemnik priznanja Občine Šmarješke Toplice prejme diplomu, lahko pa tudi knjižno ali drugo darilo.

2. Na leto je mogoče podeliti en naziv častnega občana in eno občinsko nagrado. Število občinskih priznanj se prilagaja številu pobud, presoji Komisije za priznanja in nagrade občine ter odločitvi občinskega sveta. Občina lahko vsako leto podeli največ tri priznanja.

3. O podelitvi posamezne vrste priznanja odloči občinski svet, in sicer s sklepom po opravljenem javnem razpisu za zbiranje predlogov na predlog komisije.

4. Predloge za podelitev priznanj lahko podajo fizične osebe, podjetja, zavodi, druge organizacije in skupnosti, društva, župan in odbori občinskega sveta.

5. Predlogi morajo biti pisni in obrazloženi.

6. Občina priznanja podeli enkrat letno, in sicer na slavnostni seji občinskega sveta ob praznovanju občinskega sveta, če komisija županu ne predlaga drugače.

7. Pisne predloge pošljite najpozneje do srede, 10. maja 2023, v zaprti ovojnici, in sicer na naslov: Občina Šmarješke Toplice, Šmarjeta 66, 8220 Šmarješke Toplice. Nanj pripišite: »Ne odpiraj – predlog za občinsko nagrado in priznanja v letu 2023.«

Komisija za priznanja in nagrade,
predsednik **Mirko Perše**, l. r.

Sofinanciranje malih komunalnih čistilnih naprav in hišnih črpališč na območju Občine Šmarješke Toplice v letu 2023

Na spletni strani občine je odprt Javni razpis za sofinanciranje malih komunalnih čistilnih naprav in hišnih črpališč na območju Občine Šmarješke Toplice v letu 2023.

Skladno s Pravilnikom o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav in hišnih črpališč na območju Občine Šmarješke Toplice (Uradni list RS, št. 51/2019 in 21/21) upravičene stroške za sofinanciranje male komunalne čistilne naprave predstavlja nakup male komunalne čistilne naprave v velikosti do 50 PE z vključenimi stroški montaže in njenim prvim zagonom ter nastavitvijo parametrov. Višina sofinanciranja za nakup male čistilne naprave znaša 200 EUR/1 PE. Pri določitvi vrednosti sofinanciranja je treba upoštevati maksimalno velikost male čistilne naprave v PE, vendar ne več kot 50 % investicijske vrednosti nakupa male čistilne naprave brez DDV.

Med upravičene stroške sofinanciranja hišnega črpališča skladno s tem pravilnikom sodijo nakup hišnega črpališča, gradbena in montažna dela, povezana z vgradnjo hišnega črpališča. Izgradnja hišnega priključka in/ali tlačnega voda ni upravičen strošek.

Višina sofinanciranja hišnega črpališča znaša 1000 EUR, vendar največ 50 % izkazane vrednosti upravičenih stroškov nakupa in vgradnje hišnega črpališča brez DDV.

Upravičenci za dodelitev proračunskih sredstev so skladno s tem pravilnikom fizične osebe s stalnim prebivališčem v občini in prijavljenim stalnim prebivališčem v stanovanjski hiši, za katero se uveljavlja subvencija. Upravičenci lahko za proračunska sredstva, namenjena enemu objektu, kandidirajo le enkrat, in sicer najpozneje pet let od dneva nakupa male komunalne čistilne naprave ali vgradnje hišnega črpališča.

Informacije o malih komunalnih čistilnih napravah in hišnih črpališčih lahko preberete tudi na občinski spletni strani, kjer je objavljen razpis. Javni razpis bo odprt do vključno 30. 10. 2023. Obrazce in vloge je mogoče pridobiti tudi na sedežu občine, in sicer med uradnimi urami.

Anica Turk Potočar, občinska uprava

JAVNI POZIV za sofinanciranje stroškov sterilizacije in kastracije lastniških mačk v letu 2023

Občina Šmarješke Toplice je 20. januarja 2023 objavila Javni poziv za sofinanciranje stroškov sterilizacije in kastracije lastniških mačk v letu 2023. Za sofinanciranje storitve lahko zaprosijo lastniki mačk, ki:

- imajo prijavljeno stalno bivališče in dejansko živijo na območju Občine Šmarješke Toplice;
- so lastniki ene ali več mačk – možnost sofinanciranja posega za največ dve živali na stanovanje oziroma hišno številko (gospodinjstvo);
- podajo vlogo za sofinanciranje stroškov sterilizacije in kastracije lastniških mačk, in sicer za poseg, ki je bil opravljen **v obdobju od 1. 1. 2023 do vključno 30. 11. 2023.**

Sofinanciranje stroškov posega izvedemo po njegovi realizaciji, če upravičenec z ustreznimi dokazili dokaže nastanek finančnih obveznosti in izvedbo posega. K vlogi za sofinanciranje morajo vlagatelji priložiti račun za opravljeno storitev s podatki o lastniku živali in kopijo bančne kartice. Sredstva **v višini 1500 EUR** so zagotovljena v proračunu Občine Šmarješke Toplice

za leto 2023. Občina bo lastnikom živali sofinancirala stroške opravljene storitve sterilizacije ali kastracije lastniških mačk v višini 30,00 EUR za poseg posamezne živali, in sicer do porabe sredstev. Z dnem porabe sredstev se bo javni razpis zaključil.

Vlogo za sofinanciranje je mogoče pridobiti osebno, na sedežu občine in na spletni strani:

<https://smarjesketoplice.e-obcina.si/Razpisi>. Izpolnjene in podpisane vloge s prilogami za dodelitev sredstev je treba ali poslati na naslov Občina Šmarješke Toplice, Šmarjeta 66, 8220 Šmarješke Toplice ali oddati prek elektronske pošte na naslov info@smarjeske-toplice.si, in sicer **najpozneje do četrta, 30. 11. 2023**, oz. tega dne po pošti poslati priporočeno pošiljko.

Vse dodatne informacije v zvezi z javnim pozivom so na voljo prek telefona, in sicer na telefonski številki 07/38 44 336, ali e-naslava katarina.gunde@smarjeske-toplice.si.

Katarina Gunde, občinska uprava

Pregled dogajanja v Šmarjeških Toplicah

Ustvarjalne delavnice z glino Beli Cerкви, 30. in 31. januar ter 13. in 14. marec

V sodelovanju z JSKD Novo mesto so 30. in 31. ter 13. in 14. marca pod vodstvom mentorice Gee Gerstenhofer potekale delavnice ustvarjanja z glino. Gospa Gea ima več kot 10 let izkušenj z delom na lončarskem vretenu in vodi delavnice za otroke, mladino in odrasle. Tako smo izpeljali dve delavnici z glino, in sicer rože v reliefu ter oblikovanje na vretenu. Udeleženci so bili navdušeni nad svojimi končnimi izdelki, zato bomo z veseljem organizirali nove možnosti za ustvarjanje z glino.

Obeležili smo kulturni praznik, 8. februar

V počastitev kulturnega praznika je Zavod za turizem, kulturo in šport Šmarješke Toplice s pomočjo JSKD Novo mesto v zvoniku cerkve sv. Marjete v Šmarjeti omogočil ogled fotografske razstave z naslovom VODA – (IZ)VIR ŽIVLJENJA. Razstava je bila na ogled vsak dan, in sicer do 22. februarja. Vstop je bil prost.

Udeležba na sejmu Alpe-Adria v Ljubljani, od 15. do 18. februarja

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je od 15. do 18. februarja potekal sejem Alpe-Adria, ki je bil namenjen vsem ljubiteljem turizma, kampinga in t. i. karavaninga. Udeležilo se ga je več kot 250 ponudnikov turističnih storitev. Na razstavnem prostoru Dolenjske smo se skupaj predstavili predstavniki občin Šmarješke Toplice, Novo mesto in Dolenjske Toplice. Veliko zanimanje obiskovalcev za našo občino so poželi člani Vinogradniškega društva Šmarjeta, ki so točili lokalna vina in rezali domače salame, zraven pa smo postregli odlično vinjevrško pogačo, ki so jo pripravile članice DPŽD Bela Cerkev.

Veselo pustno rajanje, 18. februar

Na pustno soboto, 18. februarja, smo na Karlovškem trgu v Šmarjeti organizirali pustno rajanje. Začelo se je z animatorko Majo, ki je pripravila program za najmlajše pustne šeme, nadaljevalo pa se je s pestrim programom za vse generacije. Podelili smo nagrade za najboljše maske, prav tako pa tudi krofe, ki so jih spekle članice DPŽ Šmarjeta. Za odhod zime so s svojim obiskom poskrbeli kurenti iz Zamušanov in veseli zvoki Godbe na pihala Šmarješke Toplice. Bilo je izredno veselo in zabavno.

Valentinov koncert Uroš in Tjaša, 3. marec

3. marca smo razprodali vsa mesta v dvorani kulturnega doma v Šmarjeti, kjer smo gostili uspešna glasbenika Uroša in Tjašo ter njune instrumentaliste. Pričarali so nam romantičen večer ob odlični glasbi. Predana drug drugemu in glasbi sta nas popeljala v svoj svet. Do zadnjega kotička napolnjena dvorana in obiskovalci iz cele Slovenije so nas prepričali, da organiziramo kakovostne dogodke.

Sezonsko odprtje vinske fontane Izvir cvička, 1. april

S 1. aprilom so se na naši vinski fontani zopet odprle pipe, iz katerih tečejo najboljša izbrana lokalna vina. Odprtje smo obeležili z bogatim animacijskim programom. Otroci so se nasmejali ob lutkovni predstavi gledališča Makarenko, člani društva vinogradnikov so obrezali cvičkovo brajdo in ugotovili, da odlično uspeva, vinarji pa so s ponosom predstavili svoja vina, ki jih boste lahko poizkušali do pozne jeseni. Dogodek je poleg ponudbe lokalnih dobrot obogatil prikaz izdelave belokranjskih pisanic. Otvoritev se je zaključila z glasbenim vložkom Godbe na pihala Šmarješke Toplice in plesnim nastopom amaterske skupine plesnega kluba Nomis, zatem je sledila degustacija. Ugotovitve prvih degustatorjev so pokazale, da so izbrana vina res najboljša. Vabljeni, da se prepričate tudi sami! Dogodek je obogatila ponudba lokalnih dobrot in prikaz mojstrice izdelave belokranjskih pisanic.

Godba na pihala Šmarješke Toplice, plesni nastop amaterske skupine plesnega kluba Nomis so zaključili otvoritev in povabili na degustacije. Ugotovitve prvih degustatorjev so bile, da so vina res izbrana res najboljša vina.

Vabljeni, da se prepričate vi!

VINSKA FONTANA
IZVIR CVIČKA

PONUDELA PAKETOV DEKLARACIJE VIN

DEKUSIACHA IZVIR

DEGUSTACIJA VIN IZ ČVILČKOVCE DOKTANJE – SPOMINSKO KOZARČEVO

CFNA: 9 EUR05FB7

DEKUNSTACJA IZWIERS PRIGRIZKOM

POLEG VIN PRIPRAVIMO PLOŠČO DOMAČI DOBKOT: CENA: 17 EUR/OSOBNO

DECUSTACIJA IZVIR PREMIUM

KLASIČNI DEGUŠTACIJSKI DAMOŠE 2 BIZARCA VRHUNSKEGA VINA:

PEKINA IN VIRTUNESKO SLADKO VINO NAŠIŠI LOKALNIJI PORUČNIKOV

CTNA2; 15 TLR; QST30

DETIŠTACIJA IZVRŠNE PREMIUM S PRIGRIZKOM

PELOUČANO PREDUČNO NAJBO (ideastacija je videna)

CTNA; 24 TLR/QSTRO

***UENLHILVLUULUUDOLULUNLNU**

© 1999 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 245: 101–106

20201224 TELIZIN KULTURED IN ADEDU SMAR ESKP
 TOPOLICE, SMARJETA 16, 4210 SMARJERE TOPOLICE
 179107VIRKA SI
 001 112 5-11110001210001000001
 FACEBOOK IN INSTAGRAM
 VIRKA FORKANA IAYIN VIRKA
 179107VIRKA SI

001 142 541:INEC@1291809.CAA.21
FACEBOOK IN INSTAGRAM
YINSSA F26CANA 1471R 0712SA

Koncert kazahstanskega etno ansambla TURAN, 12. april

Pod pokroviteljstvom kazahstanskega veleposlanika v Sloveniji gospoda Alibeka Bakayeva in župana občine Šmarješke Toplice mag. Marjana Hribarja smo 1. aprila gostili nepozaben koncert etno ansambla Turan iz Kazahstana. Ansambel, ki je nastopil že v vseh največjih svetovnih dvoranh – od New Yorka, Washingtona, Berlina do Pariza – se je letos ob svojem 15-letnem jubileju odločil za turnejo po vseh evropskih prestolnicah in se ustavil tudi v Šmarjeti. Vrhunski nastop glasbenih izvajalcev in izvirna glasbena umetnost v sodobni izvedbi sta bila polna strasti, energije, ponosa in ljubezni do domovine. To je gotovo dogodek, ki si ga bomo zapomnili!

Spoštovani občani,
ne zamudite tudi naših prihajajočih dogodkov, ki jih
bomo objavljali na spletni stran www.visitsmarjeske-toplice.si in na Facebooku (Visit Šmarješke Toplice in
Vinska fontana Izvir cvička).

ZTKŠ Šmarješke Toplice
Darinka Bobnar
Helena Bobič

Dobrodelni dogodek »na trgu«

V petek, 23. 12. 2022, je bil Karlovškov trg v centru Šmarjete prizorišče športno-kulturnega dogodka. Glavna nota dogodka je bila dobrodelnost, saj smo zbirali sredstva za družino Medved-Kodrič, za mamico Klavdijo, ki je nedavno ostala sama z dvema šoloobveznima otrokoma.

Uvodni del je zaznamoval atraktiven tek ob baklah okoli Šmarjete (krog 700 metrov), na katerem so se tekači pomerili v »sprint krosu« (tekmovalni na izpadanje po vzoru smučarskega teka – sprinta), netekmovalnem teku na 1400 metrov in štafetnem teku za otroke (3 × 700 metrov). Vsi udeleženci so prejeli unikatne spominske medalje, tekmovalje pa so popestrili svetlobni efekti, prižgane bakle ob progi in pravo navijaško vzdušje z nekaj pirotehničnimi sredstvi. Po končanem športnem delu je na trgu sledil kulturni del dogodka, na katerem so se predstavili plesalci in pevski zbor OŠ Šmarjeta pod mentorstvom

Tadeje Molan Žinko, večer pa so zaključili člani ansambla Začetek. Učenci 9. razreda so medtem na trgu prodajali palačinke, »šmorn«, kokice in piškote, izkupiček, ki so ga zbrali, pa bodo porabili za svojo valetu. Zavod TKŠ Šmarješke Toplice je na svoji stojnici prodajal kuhano vino in gin, dopoldne pa so poskrbeli, da je na trgu zasvetilo osvetljeno modro srce (Šmarješke v srcu), tako da je bila kulisa zares pravljica, posledično pa je bil zagotovljen tudi uspeh. Ob koncu prireditve je organizator Aleš Lindič družini Medved-Kodrič izročil zbrana sredstva, in sicer natančno 3200 evrov. V upanju in za upanje na lepše dneve se je prireditev tudi zaključila.

Vse fotografije dogodka lahko najdete na družbenih omrežjih Facebook in Instagram, in sicer na strani Šmarješki tek, prispevek pa je bil objavljen tudi na spletni strani Dolenjskega lista in predvajan na programu Vaš kanal. Za organizacijo so poskrbeli prostovoljci različnih društev, med katerimi so bila: DRTP Marathon Novo mesto, organizacijski odbor šmarješkega teka, OŠ Šmarjeta, Zavod TKŠ Šmarješke Toplice in PGD Šmarjeta. Stroške prireditve so pokrili Občina Šmarješke Toplice in Gradnje Boštanj, d. o. o., ter Robek keramičarstvo, storitve in trgovina, d. o. o.

Aleš Lindič

Aktivne članice DPŽ Šmarjeta

Članice DPŽ Šmarjeta smo 7. januarja 2023 silvestrovale v Gostišču pri Dediju. Naše druženje sta popestrila harmonikaš Jože Gotlib in kitarist Milan Radivojevič. Ob zvokih žive glasbe smo tudi zaplesale. Da je bilo silvestrovanje še pestrejše, se nam je pridružil harmonikaš Martin s svojimi prijatelji. Od srca smo se nasmejale in se naplesale, predvsem pa si vzele čas za klepet.

Naše spretnosti nikakor ne morejo počivati, zato so članice DPŽ Šmarjeta sodelovale tudi na tekmovalju v peki kruha, ki je 26. februarja 2023 potekalo v Škocjanu. Nagrajene so bile Alenka Avsec, in sicer z zlatim priznanjem za ajdov kruh z ajdovimi otrobi, Martina Zupan in Nina Zupan. Zadnji dve sta prejeli srebrno priznanje za kamutov kruh. Marca smo se na občnem zboru ozrle na leto 2022. Udeležilo se ga je več kot 50 članic. Obiskal nas je tudi župan Marjan Hribar, ki je bil navdušen nad našim poročilom o tem, kaj vse počnemo in na kakšen način se vključujemo na občinske prireditve. Skovali smo načrte za letošnje leto. Tako smo aprila izvedle izmenjavo oblačil in se udeležile tekmovalja v peki kruha v Beli Cerkv. Maja se bomo odpravile na izlet, destinacija pa bo razkrita v naslednjih Razgledih. Vesele bomo, če se nam bo v društvu pridružila še kakšna pridna roka in bomo lahko skupaj z novimi članicami odkrivalle nove priložnosti.

Alenka Jeglič

Valentinov pohod

17. Valentinov pohod so v društvu Marathon izpeljali v soboto, 18. februarja, s pričetkom in ciljem v Klevevžu, od koder so se pohodniki podali na skoraj 20 kilometrov dolgo pot po vinorodnih gorica Malkovca.

V organizaciji društva Marathon Novo mesto (ekipe, ki organizira tudi prireditve Šmarješki tek) se je na pot odpravilo 140 pohodnikov, ki so prišli iz cele jugovzhodne regije (Zasavje, Posavje, Bizeljsko, Mirna, Gabrovka, Novo mesto, Bela krajina) in tudi iz Ljubljane ter Gorenjske. Pohod je bil vodil domačin Sebastian Pavlin, izkušen pohodnik in odličen tekač. Zaradi slabega vremena v razgledu sicer nismo mogli uživati, smo se pa nekoliko več ustavljali na odličnih postojankah. To so: Vinski dvor Deu, »črna vrata« pri Zdenki Jerman na Malkovcu in zagradska gora pri Janiju Ogrincu ter Renatu Pogačiču. Slišali smo marsikaj poučnega, in sicer tudi o zeliščih, o čemer nas je poučila Tanja Poljšak. Valentinov pohod je tako uspel, saj je bila udeležba rekordna. V prihodnjem mesecu pa pa nas čaka še en pohod, ki se bo odvil v okviru prireditve Šmarješki tek, in sicer 10. 6. 2023 ob 8. uri v športnem parku. Slike so dostopne na Facebooku (Teki Dolenjske).

Aleš Lindič, društvo Marathon

Novosti v Društvu upokojencev Šmarjeta

V zadnjem mesecu lanskega leta smo se upokojenci DU Šmarjeta zbrali v Gostišču pri Dediju v Šmarjeti na prednovoletni zabavi oziroma silvestrovanju. Veseli smo bili, da so se srečanja udeležili tudi nekateri naši najstarejši člani. Za veselje na srečanju je poskrbel »muzikant«, ob zvokih njegovih melodij pa smo tudi zaplesali.

Med prvimi nalogami letošnjega leta je bila organizacija zbora članov, ki smo ga imeli 18. marca v kulturni dvorani v Šmarjeti. Izvolili smo novo predsednico društva Veroniko Dragan iz Šmarjeških Toplic in nekaj novih članov upravnega odbora ter komisij. Dosedanji predsednik Franc Nadu se je s šopkom zahvalil vsem poverjenikom, ki skrbijo za obveščanje naših članov po vaseh.

Jožica Perme

Predsednik Franc Nadu ob slovesu

Po desetih letih vodenja Društva upokojencev Šmarjeta sem funkcijo predal v druge roke. Prepričan sem, da bo društvo aktivno delovalo tudi naprej. V vseh teh letih smo preživeli veliko lepih skupnih trenutkov na raznih druženjih, izletih, pohodih, srečanjih in športnih aktivnostih. V zadovoljstvo mi je bilo, da smo tako dobro sodelovali tudi s sosednjimi društvi upokojencev. Priprave na vse te aktivnosti so bile včasih tudi naporne, vendar je občutek, da so člani zadovoljni, pretehtal vse. Novi predsednici želim, da bi se med upokojenci počutila prijetno in lepo, predvsem pa veliko uspehov pri opravljanju nove funkcije.

Franc Nadu

Predsednica se predstavi

Sem Veronika Dragan iz Šmarjeških Toplic, mnogi izmed vas me poznate. Sem mama najstniške hčerke. Za sabo imam 41 let in 8 mesecev delovne dobe v Krki, od 1. 1. 2023 pa sem tudi upokojenka. Ker želim tudi v upokojskem stažu ostati aktivna, sem se včlanila v Društvo upokojencev Šmarjeta. Kot nova upokojenka sem se na pobudo gospe Alenke Avsec in zaradi dejstva, da bo društvo brez prevzema predsedniškega mesta prenehalo delovati, odločila, da bom prevzela predsedniško funkcijo. Menim namreč, da so naši predhodniki trdo delali in s svojim delovanjem ohranjali društvo, zato je prav, da se to nadaljuje. Čeprav je to zame skoraj neposreden preskok iz službe na predsedniško mesto društva, obljubljam, da se bom trudila po svojih najboljših močeh. Želim si, da bi

vsí skupaj še naprej uspešno delovali v društvu, vesela pa bom tudi vaših novih predlogov in idej.

Društvo upokojencev Bela Cerkev na letovanju v hotelu Delfin

Skupina upokojencev iz Društva upokojencev Bela Cerkev se je udeležila zimsko-pomladnega oddiha v hotelu Delfin v Izoli, in sicer v času od 8. februarja do 12. februarja 2023.

Naše druženje je bilo praznično, saj smo se že prvi dan udeležili kulturno-glasbenega nastopa, posvečenega slovenskemu kulturnemu prazniku, ki so ga v hotelu pripravili za goste. Slovenske pesmi in deklamacije pesmi dr. Franceta Prešerna so vse prisotne prešerno povezale. Mnogo nas je zapelo skupaj z voditeljico večera gospo Marjetko Popovski.

Drugi dan druženja je minil v pričakovanju našega pevskega nastopa, ki smo ga izvedli skupaj s člani društva upokojencev Mali Slatnik iz občine Novo mesto. Nastop je bil v četrtek zvečer ob 20. uri, in sicer v avli hotela.

»Naša pesem ni le naša pesem,« pravi Karel Destovnik Kajuh, ki mu je posvečeno leto 2023. Tako smo nastop pričeli s pesmijo Spomlad prav lušno je, ki smo jo zapeli skupaj z upokojenci iz društva Mali Slatnik. V našem društvu upokojencev deluje pevska skupina Društva upokojencev Bela Cerkev. V njej so člani: Marijanca Dežman, Nežka Dular, Martina Korenič, Martina Hribar, Betka Verščaj, Anica Cugelj, Cvetka Peterlin, Jože Dežman, Jože Pavlin, Jože Dulc, Janez Zidarič, Robert Peterlin in Jože Gotlib, ki je hkratu tudi harmonikar.

Slovenski narod ima bogato kulturno dediščino. Pomemben del kulturne dediščine je tudi slovensko ljudsko izročilo. Ljudske pesmi so tiste, ki so nastale spontano in improvizirano, se spreminjajo in hkrati ohranjajo sestavine iz preteklosti. Vsaka ljudska pesem ima melodijo. Pesmi se navadno ohranjajo in prenašajo samo s petjem, torej kot ustno izročilo. Spremljale so pomembne dogodke in obdobja človekovega osebnega življenja, koledarske praznike in druge priložnosti. Iz njihovih besedil lahko razberemo številne sestavine materialne kulture, šeg, čustvovanja, mišljenja in odzivanja na zgodovinske dogodke. Tako je nastala tudi naša pesem. Zapeli smo pesem z naslovom Vinvrška, ki je plod domačina Ivana Kaplana. Fantje z vasi so jo vzeli za svojo in jo peli ob posebnih priložnostih.

Pesem polna je življenja. Je dobrosrčna, igriva, melodična in živa, je melodija veselja in čustev, je kot pesem ptic, kot šum voda, je glas srca. Spremlja nas skozi življenje – od rojstva do smrti. Uživajmo v njej. Tudi mi smo čutno zapeli pesem Kam le čas beži, skladbo narodnozabavnega ansambla Štirje kovači.

»Kako lepo je življenje. Če se znaš smejati. Le čisto hrepenenje, če znaš pot izbrati. In sreča je, da je pred mano pot in da to vem, da slast je v tem, da grem,« pravi Janez Menart. Zapeli smo tudi pesem Lunca, skladbo narodnozabavnega Ansambla Lojzeta Slaka.

»Nekje na Dolenjskem so kraji, hiša, vinograd, košček polja. Tam so meseci sami maji, tam sem nekoč bil doma,« piše Tone Pavček. Ponosni Dolenjci, Belocerkovci, smo zapeli tudi pesem Sončna Dolenjska, ki je plod dela narodnozabavnega ansambla Henček.

»Najboljši od časov so časi svobodni, najlepši pa čas, ki porabiš ga zase. Lahko ga po svoje deliš in sestaviš, lahko le skomigneš pa rečeš ne-da-se. Zato si želimo časa za urice polne prijetne bližine in tihe trenutke za radost in sanje,« v svoji pesmi piše Feri Lainšček. Res je, čas hiti, mi pa smo zapeli Čas bi zavrtel nazaj, ki je pesem Ansambla Toneta Rusa.

Čebele so naša prihodnost. Že Albert Einstein je opozarjal, kako pomembne so čebele za obstoj človeštva – oprašujejo rastline, prispevajo k biotski raznovrstnosti in ekološkemu ravnovesju ter poskrbijo za razvijanje naših brbončic, pesem pa za božanje naših src. Tudi iz naših src in grl je zadonela pesem Čebelar, ki je v originalni izvedbi delo Ansambla Lojzeta Slaka.

»Nocoj mi tiha sreča srce boža,« piše Ivan Minatti. Kako lepo je, če smo kot društvo povezani tudi s pesmijo Ostanimo prijatelji, ki je plod dela Ansambla bratov Avsenik. Vzdušje v avli hotela, pesem nastopajočih, ki se je prepletala s pesmijo poslušalcev, in navdušeno ploskanje so ustvarili nepozaben večer, obdan s toplino, prijetno razigranostjo, predvsem pa melodičnostjo ob spremljavi harmonike. Prav gotovo bomo se bomo še udeležili letovanja. Lepo nam je bilo.

Cvetka Peterlin

Kulturna prireditev ob materinskem dnevu

Društvo podeželskih žena in deklet Bela Cerkev je v soboto, 25. marca 2023, ob 16. uri v dvorani Hiše žive dediščine v Beli Cerkvi organiziralo kulturno prireditev ob materinskem dnevu.

»Moje sonce, zvezd sijaj, bistri vir in senčni gaj, svetli biser, lune žar, mojega življenja čar; vse, kar srečo mi rodi – si edino mati moja ti,« smo zapisale na vabilo, s katerim smo na dogodek povabile vse mame, babice in prababice iz naega domačega kraja in občine Šmarješke Toplice.

Obiskovalke je z nagovorom pozdravila predsednica Društva podeželskih žena in deklet Bela Cerkev gospa Elizabeta Verščaj. Poudarila je pomen mame, njeno vlogo v življenju vseh nas, njeno nežnost, milino, pogum, vedoželjnost, vztrajnost in moč.

Prireditev so z nastopom obogatili:

- pevska skupina babic in dedkov, ki je zapela dve pesmi, in sicer Venček pesmi Stanke Kovačič in Kje mami bi rož nabral;
- učenci Osnovne šole Šmarjeta, ki so pod mentorstvom učiteljice Valentine Kragelj deklamirali pesmi o mami, z glasbeno točko ogreli naša srca, se s petjem dotaknili slovenskega ljudskega izročila, zapeli angleško pesem Kako čudovit svet ter z moderno različico baleta pobožali našo dušo;
- gospa Anica Brulc, ki je recitirala dve pesmi o mami, in sicer Pavčkovo Pesem o mami in O mamah ni nikoli povedano vse;
- orkester harmonikarjev iz glasbene šole Klemna Hribarja, ki je zaigral pesmi Mamica je kakor zarja, Veseli Ribničan, Čebelar in Nocoj je druga rekla mi;
- gospa Metka Kovačič, njena vnukinja Enja Kovačič

in gospa Anica Brulc, ki so zaigrale skeč z naslovom Gluha babica;

- gospa Jelka Petrovič, ki je zapela pesem Hvala ti.

Mamam smo se za vse skrbi, dobroto, vrednote, ki smo jo od njih dobili za doto, za vso ljubezen in toplino, zahvalili s cvetom rdeče vrtnice, ki predstavlja simbol prave ljubezni. Prireditev smo zaključili z besedami: »Ženska lepota se ne odraža na obrazu, ampak v njeni duši. Njena strast je v ljubeči skrbi. In lepota ženske raste z leti.«

Društvo podeželskih žena in deklet Bela Cerkev je za vse udeležence dogodka pripravilo pogostitev, ki so jo sestavljale sladke in slane pite in so jih naredile članice društva. Kulturna prireditev ob materinskem dnevu nas je povezala z zahvalo našim mamam za vse, kar so.

Cvetka Peterlin

Dobrote iz kislega zelja

Društvo podeželskih žena in deklet Bela Cerkev je v petek, 3. marca 2023, ob 17. uri v Hiši žive dediščine izvedlo kulinarčno delavnico z naslovom Dobrote iz kislega zelja. Vodila jo je predsednica društva Elizabeta Verščaj, na njej pa je bilo prisotnih deset članic društva.

Kislo zelje obogati našo prehrano z zanimivimi okusi in aromo, istočasno pa zaradi vsebovanih hranil ugodno vpliva na imunski sistem, zato ga je posebej koristno uživati pozimi. Vsebuje vitamin C, folno kislino in vlaknine, zaradi česar je v uravnoteženi prehrani zelo zaželeno.

Prvoten pomen kisanja zelja je bil konzerviranje, v današnjem času pa je kislo zelje v prehrani poleg karakteristične arome in okusa pomembno zlasti zaradi bogate prehranske vrednosti. Uživati ga je mogoče kot samostojno jed, prilogo ali dodatek k enolončnicam in juham ter kot solato.

V času mladosti naših staršev je bilo kislo zelje na jedilniku skoraj vsak dan. Tudi danes ga pogosto vključujemo v prehrano. V Sloveniji kislo zelje po pokrajinah pripravljajo na različne načine. Najpogostejše jedi iz zelja so: jota, sarma, pečenica z zeljem, zelje s koruznimi

ali ajdovimi žganci in zelje z ocvirki.

Na delavnici smo pripravile manj znane jedi iz kislega zelja, in sicer:

- škofjeloško mešanico,
- musako,
- kislo zelje z mesom in rižem,
- pečeno kislo zelje s krompirjem,
- sarmo z orehi,
- rolado, nadevano s kislim zeljem in puranjim (piščančjim) mesom,
- krompirjevo solato s kislim zeljem.

V kuhinji smo pod budnim očesom naše voditeljice, gospe Elizabete Verščaj, ustvarjale vse udeleženke. Z mnogoletnimi kuharskimi izkušnjami nas je z znanjem in jedmi, ki smo jih skupaj pripravile, povsem navdušila. Okusi sestavin, ki smo jih med kuhanjem in pečenjem uporabile, so se razvili v sočnost, aromatičnost in slastnost končne jedi.

Navdušene udeleženke smo na koncu delavnice okrasile pripravljene jedi, jih privlačno sestavile na servirne krožnike in postavile na mizo. Vse pripravljene jedi so nam uspele, kar smo ugotovile, ko smo jih zaužile.

Prav gotovo bo katera izmed pripravljenih jedi obogatila našo domačo kuhinjo.

Iskreno smo se zahvalile gospe Elizabeti Verščaj, in sicer za vodenje delavnice, recepte in prenos bogatega znanja na udeleženske. Znanje, ki se razdaja, se vedno samo večja. Razšle smo se z željo, da se še srečamo.

Cvetka Peterlin

12. državno in 15. društveno ocenjevanje kruha iz različnih vrst žit

Kruh ni samo hrana, je simbol, kultura, tradicija, bogastvo ...

V Beli Cerkvi je tudi letos potekalo ocenjevanje kruha iz različnih vrst žit, in sicer v času od 14. do 16. aprila 2023. Na razpis je s predhodno prijavo in izpolnjeno deklaracijo pravočasno prispelo 132 vzorcev kruha.

Prijave sta sprejemali gospe Anica in Kristina Kopina. Na prijavi so bili navedeni osebni podatki izdelovalca kruha, vrsta kruha in njegovo poimenovanje. Pred ocenjevanjem smo kruh ustrezno zaščitili s šiframi. Na dan razstave, tj. v nedeljo, 16. aprila 2023, je bil od 8.00 do 16.00 mogoč ogled. Članice društva so sprejemale obiskovalce, odgovarjale na vprašanja obiskovalcev, delile degustacijski kruh, zbirale dobrodelne prispevke in uprizorile pripravo vinjevrške pogače, ki so jo nazadnje razdelile med obiskovalce.

Slovesna razglasitev zmagovalnega kruha je sledila na zaključni prireditvi z naslovom Sožitje kruha in vina, ki je bila obogatena s kulturnim programom. Potekala je v nedeljo, 16. aprila 2023, ob 16.00 v dvorani Hiše žive dediščine v Beli Cerkvi.

Prisotne so nagovorili: predsednica društva gospa Elizabeta Verščaj, predstavnica Zveze kmetič Slovenije, predstavnica Kmetijsko-gozdarskega zavoda Novo mesto, župan Občine Šmarješke Toplice, predsednik ocenjevalne komisije kruha Drago Košak, predsednik Društva vinogradnikov Vinji Vrh-Bela Cerkev in Jože Košak, predstavnik Mlina Košak.

Kulturni program zaključne prireditve so pripravili učenci Osnovne šole Šmarjeta pod mentorstvom Kristine Hribar, harmonikarji z mentorjem Klemnom Hribarjem in pevska skupina Gorjanski spev. Navdušili so nas s pesmimi, recitali, plesom, harmoniko in ubranim petjem. Prireditev je vodila gospa Majda Kušer Ambrožič.

Rezultati ocenjevanja dokazujejo visoko kakovost priprave in peke kruha, ki se prepleta s tradicijo in znanjem naših babic. Ker so znali udeleženci v svoj kruh vnesti dediščino preteklosti in mu dodati tudi inovativne in moderne dodatke, so na ocenjevanje prispele pekovske dobrote, ki smo jih lahko občudovali na razstavi. Kruh je dobrina brez katere ne mine dan in prav zato si v društvu prizadevamo, da bi mu vrnili pomen, ki ga je vedno imel za naš narod, predvsem pa da bi to tradicijo znali nadaljevati tudi naši vnuki.

Predsednik ocenjevalne komisije je bil Drago Košak, sestavljale pa so jo tri skupine, v katerih so bili po trije člani.

1. skupina:	2. skupina:	3. skupina:
Drago Košak	Blaž Košak	Anica Pajer
Berta Grmek	Valerija Poreber	Janez Turk
Terezija Lavrič	Anica Oblak Janko	Elizabeta Verščaj

Za različne vrste kruha smo podelili 88 zlatih priznanj, 36 srebrnih priznanj, 6 bronastih priznanj in 2 zahvali. Poleg tega smo podelili 4 plakete, in sicer posameznicam, ki so bile trikrat zaporedoma prejemnice zlatih priznanj.

To so: Anja Činkole Črček (za korenčkov kruh), Milena Činkole (za krompirjev kruh), Nežka Dulc (za ajdov kruh z orehi) in Nada Kirar (za kruh z bučnimi semeni). Na ocenjevanju so ocenjevalci dva vzorca kruha ocenili z največ točkami. Prejela sta 79,83 točke od 80 možnih točk. Nagrajenci so poleg priznanja prejeli simbolno darilo, najmlajši pa priznanje in sladke dobrote, ki so jih pripravile članice društva.

Na prireditvi je nagrade podelilo tudi Društvo vinogradnikov Vinji Vrh-Bela Cerkev, in sicer štirim lastnikom najbolj ocenjenih vin. Nagrajenci so: Vlado Turk, Vinji vrh (trikratni zmagovalec za najboljši cviček z oceno 16,17 točke); Nejc Rumpret, Vrh pri Šentjerneju (za modro frankinjo letnika 2021 z najvišjo oceno 18,30 točke); Marko Borsan, Čadraže

(za dolensko belo z najvišjo oceno 17,40 točke); družina Peterlin iz Bele Cerkve (za rose z najvišjo oceno 17,07 točke).

Prireditvena dvorana je bila slavnosti primerno okrašena s prelepim cvetjem Gozdnega gospodarstva Novo mesto, za kar sta poskrbela gospa Tatjana Brulc in vrtec Sonček iz Šmarjete, in sicer pod mentorstvom Simone Rangus. Po končani prireditvi so se obiskovalci in tekmovalci družili in povsili v dvorani in pred njo ter okušali bogate okuse kruha, drobnega peciva ter nagrajenih vin.

Prireditev 12. državnega in 15. društvenega ocenjevanja kruha iz različnih vrst žit je potrditev tega, da je kruh res nekaj dobrega in da povezuje ljudi. Za sodelovanje na prireditvi se zahvaljujemo vsem, ki ste s svojim strokovnim znanjem in donacijami pomagali, da je bil dogodek več kot uspešen. Vsi donatorji so bili na prireditvi navedeni na

predstavitveni listi in tudi glasno imenovani, kljub temu pa iskreno in srčno zahvalo izrekamo:

Zvezi kmetov Slovenije, Občini Šmarješke Toplice, Kmetijsko-gozdarskemu zavodu Novo mesto, Društvu vinogradnikov Vinji Vrh-Bela Cerkev, Godbi na pihala Šmarješke Toplice, Zavodu za turizem in šport Šmarješke Toplice, Osnovni šoli Šmarjete in vrtcu, Mlinu Košak, družinskemu podjetju Dulc, d. o. o., podjetju Plastoform,

vsem posameznikom in vsem članicam Društva podeželskih žena in deklet Bela Cerkev.

Kruh, pečen z ljubeznijo in delo pridnih rok, ki so ga prispevali člani in članice društva, smo po prireditvi razdelili med domačine Bele Cerkve, ki se dogodka niso mogli udeležiti. Hvaležni smo vsem, ki so ga na ocenjevanje prinesli tudi iz sosednjih in drugih krajev Slovenije, tako da je Bela Cerkev pod Vinjim Vrhom za en dan s kruhom povezala ljudi iz različnih krajev Slovenije.

Cvetka Peterlin

Prijeten praznični popoldan

Praznični popoldan smo preživeli na najboljši mogoč način – v naravi in z gibanjem. Turistično društvo Šmarješke Toplice je namreč organiziralo tekmovanje v sekanju pirhov za vse starostne skupine. Veselje ob zadetkih je bilo prav nalezljivo, usta so nam kar sama zlezla do ušes ... Otroci so se veselili »pasenja« po travi, ko so iskali skrite pirhe. Nekateri so bili prav urni, tako da so uspeli pobrati večino jajčk. Sledile so domiselne in skrbno izbrane nagrade in plakete. Udeleženci so se nazadnje okrepčali z velikonočnimi dobrotami in sproščeno poklepetali ob kozarcu dobrega vinčka (ali rdečega soka). Naslednje leto se zopet vidimo. Vzemite si čas in se nam priključite tudi vi!

Irena Modic

Na mladih svet stoji

Z željo, da obnovljen gasilski dom v Zburah postane stičišče vseh generacij, smo v soboto, 11. marca 2023, pripravili gasilsko srečanje. Predstavili smo program in načrtovane aktivnosti, in sicer predvsem za mlade gasilce, ter odprli vrata vsem, ki bi radi postali del skupnosti. Obiskovalcem smo prikazali nudenje prve pomoči ob različnih nezgodah, odhod gasilca na intervencijo in njegovo opremo ter omogočili, da so se preizkusili v gašenju požara.

V soboto, 25. marca 2023, smo mladi pripravili prireditev ob materinskem dnevu. Skupaj z otroki iz vasi, ki so z veseljem pristopili k soustvarjanju tega dne, smo s kratkim kulturnim programom želeli svojim staršem, starim staršem, prijateljem, sosedom pokazati, da jih imamo radi in da smo tako eni kot drugi pomemben del skupnosti, ki še kako potrebuje povezovanje in sodelovanje. Navdušil nas je res številčen obisk prireditve, za katero se zahvaljujemo vsem, ki so se je udeležili.

Z lepimi vtisi s preteklih dveh dogodkov in željo po ustvarjanju novih se veselimo vsega, kar bomo skupaj ustvarili.

Mladi iz PGD Zbure

Občinska gasilska vaja GPO Šmarješke Toplice

Na območju vasi Vinica pri Šmarjeti je v nedeljo, 16. 4. 2023, ob 14. uri potekala velika intervencijska vaja ob naravni nesreči. Šlo je za nenapovedan dogodek, ki ga je organiziralo PGD Orešje. Namen vaje je bil preveriti odzivnost in usposobljenost lokalnih prostovoljnih gasilskih društev v občini Šmarješke Toplice. V vaji so sodelovali tudi gasilci PGD Bela cerkev, PGD Šmarjeta in PGD Zbure.

Gasilci in vaščani vasi Osrečje, Orešje in Vinica smo se soočili z namišljeno vremensko ujmo, ki je povzročila več padcev dreves, travniški požar ob cerkvi, požar v hiši, padec droga javne razsvetljave na vaščana in požar na kmetijsko-gospodarskem objektu, kjer so nameščene sončne celice. Na Vinici, natančneje na kontrolni točki v lesenem objektu ob asfaltnem igrišču, so gasilci dobili navodila, kam se lahko usmerijo za nudenje pomoči. Naloge vključenih gasilskih društev so bile različne. Gasilci PGD Orešje so gasili travniški požar, ki ga je bilo zaradi bližine objektov nujno tudi ustrezno omejiti. Udar strele je povzročil napako v električni napeljavi, zaradi česar se je vnel notranji požar v stanovanjskem objektu. To nalogo so reševali gasilci PGD Šmarjeta. Gasilci PGD Bela cerkev so obvladovali požar na kmetijsko-gospodarskem objektu, gasilci PGD Zbure pa so reševali poškodovanca, čigar življenje je bilo ogroženo zaradi padca droga javne razsvetljave, oskrbeli pa so tudi poškodovanca iz goreče hiše.

Po zaključku vaje nas je vodja izobraževanja Gasilske zveze Novo mesto Silvo Vene poučil o gašenju sončnih celic in električnega vozila. Vsi se zavedamo, da danes na ljudi preži mnogo nevarnosti in nesreč, pri katerih smo prav gasilci nepogrešljivi. Pomembno je, da se v trenutku odločimo pravilno in tako ne škodujemo ljudem ali sebi. Nenapovedane vaje, kot je bla nedeljska aprilska

vaja, so v tem oziru nujne in potrebne za trening ter izboljšanje pripravljenosti gasilcev. Prostovoljna gasilska društva GPO Šmarješke Toplice so z vajo pokazala visoko stopnjo odzivnosti in spretnosti pri reševanju ljudi in lastnine.

Gasilci smo tisti prijatelji, ki vas ne bomo nikoli zapustili in bomo vedno priskočili na pomoč tam in takrat, ko bo najbolj potrebna. Z gasilskim pozdravom: »NA POMOČ!«

Izidor Škrbina, predsednik PGD Orešje

Šmarješke Toplice tečejo

Najverjetneje bi bilo bolje zapisati, da v Šmarjeških Toplicah tečejo, saj tekači prihajajo z vseh koncev Dolenjske. Parola #ostanidoma je ostala za nami. Prav tako smo letos poskrbeli, da se lahko vsi, ki (še) ne tečete, udeležite vadbe in imate »zdrav« odnos do skupne rekreacije (če eden od partnerjev teče, lahko drugi hodi), saj smo ob četrtkih poleg teka naravnani tudi pohodniško. Če skupina navzven deluje kot resna zadeva, je to najverjetneje zaradi dobrega vodenja. Namen rekreacije namreč ni v tem, da se udeleženci v popoldanskem času po službi po nepotrebnem obremenjujejo in jim to povzroča dodaten stres. Tečemo, ker si želimo, ker zmoremo, ker lahko. Če to počnemo v družbi, je to še lažje, zaradi stalnega urnika pa tek postane tudi neodločljiva aktivnost, čas za sebe.

V Šmarjeških Toplicah vadba poteka že enajsto leto. Spremljajo nas šolarji, upokoјenci, študentje, torej vse starostne skupine. Zbor je v parku pri ribniku Term Šmarješke Toplice, in sicer ob ponedeljkih in četrtkih ob 18. uri. Ponedeljki so namenjeni zgolj tekačem, ob četrtkih pa so še posebej vabljeni začetniki in pohodniki, ki v času vadbe (1,5 ure) »skočijo« na kakšno bližnjo točko (Vinji vrh, Koglo, proga Šmarješkega teka, Vinica ...).

Pridružite se lahko kadarkoli, in sicer brez predhodne prijave. S seboj je priporočljivo prinesiti platenko z vodo, vetrovko ali drugo vrhnje oblačilo, ki ga po ogrevanju odložimo, in tekaške športne copate.

Vse dodatne informacije so na voljo na Facebooku, in sicer v skupini Tekška vadba Šmarješke Toplice, in na Instagramu (drustvo.marathon) in po e-pošti lindic.ales@gmail.com.

Aleš Lindič

Šmarješki športni vikend 2023

Aktivnosti za največjo prireditev v občini Šmarješke Toplice so se pričele takoj, ko se je dogodek lani zaključil. Tako bodo 10. in 11. junija 2023 v Šmarješke Toplice zopet prispeli turisti, športniki, tekači in obiskovalci iz vse Slovenije, pobratenih občin in krajev, prav tako iz Rastok (Slunj, Hrvaška) in morda tudi od drugod. Poleg teka bodo obiskovalci lahko izbrali druge (znane) aktivnosti, kot so pohod, kolesarstvo in košarka. V navezavi na to se že mnogo let (zaman) obračamo na občinska športna društva, in sicer z željo po sodelovanju bodisi pri izvedbi turnirjev bodisi predstavitvi aktivnosti, ki jih omogoča financiranje občine. Lanske številke najverjetneje ne bomo presegli, saj je športni park v dveh dneh obiskalo kar 2000 posameznikov, od tega 710 tekačev in pohodnikov. Pri organizaciji dogodka je pomagalo 80 ljudi, ki sta jim bila beseda hvala in piknik po koncu dovolj, da nam pomagajo tudi letos. Med nami so vrhunski športniki, organizatorji, ki so dogodku tudi letos dodali novost – vse tri proge za odrasle so poimenovali po občinskih potokih, ki opisujejo »tekaško traso«. Tek na 8 kilometrov so poimenovali Prinovec, tek na 19 kilometrov se imenuje Toplica, tek na 28 kilometrov pa Radulja. Zelo dejavni smo tudi na Facebooku in Instagramu, ves čas pa iščemo partnerje in podpornike dogodka, ki se ne odvija samo na predviden konec tedna, temveč s promocijskega vidika poteka celo leto.

V koledarčke si torej zabeležite 10. in 11. junij 2023 in se udeležite šmarješkega športnega konca tedna.

organizacijski odbor Šmarješkega teka

ŠD Šmarjeta – NK Plastoform Šmarjeta v zimski ligi

Letos smo nogometno zimsko ligo igrali v telovadnici OŠ Škocjan. Potekala je od novembra do konca januarja. Liga je organizirana v eni skupini z osmimi ekipami. Po odigranih sedmih tekmah smo si priborili sedem zmag, tako da smo osvojili naslov prvaka.

Rezultati po posameznih tekmah:

- Plastoform Šmarjeta : Prijatelji (7 : 3)
- Yugo & EL-DI : Plastoform Šmarjeta (1 : 9)
- Plastoform Šmarjeta : Vinica (6 : 1)
- Škocjan : Plastoform Šmarjeta (4 : 17)
- GM Novak : Plastoform Šmarjeta (1 : 9)
- Bar pisarna : Plastoform Šmarjeta (0 : 11)
- Plastoform Šmarjeta : Zbure (5 : 4)

Končna lestvica:

	TEKME	ZHAGE	NEGO	PORAZ	RAZLIKA	ZABETKOV	DIFFERENCA	TOČKE
1 PLASTOFORM ŠMARJETA	7	7	0	0	64	14	50	21
2 NK PRIJATELJI	7	4	2	1	32	21	11	14
3 NK VINICA	7	3	2	2	24	23	1	11
4 BAR PISARNA	7	4	0	3	33	31	2	11
5 NK ZBURE	7	3	1	3	38	35	3	10
6 YUGO & EL-DI	7	2	1	4	18	38	-20	7
7 GM NOVAK	7	1	1	5	25	43	-18	4
8 ŠKOCJAN	7	0	1	6	21	50	-29	0

Ime in priimek	Ekipe	Št. zadetkov
1 Aleš ZORAN	NK ZBURE	23
2 Jure ŽAGAR	PLASTOFORM ŠMARJETA	22
One:		29.1.23

Po koncu lige je ŠD Škocjan organiziralo še zaključni turnir, ki smo ga prav tako osvojili.

Končna lestvica turnirja:

1. Plastoform Šmarjeta
2. Bar pisarna
3. Vinica

ŠD Šmarjeta

Nastop v Domu starejših občanov Novo mesto

Ko omenimo mesec december, pomislimo na veselje, dobro hrano, druženje s prijatelji in sorodniki. Okrasimo smrečico in pod smrečico pričakujemo veliko daril. Med nami so tisti, ki jim je december enak kot drugi meseci v letu. Zato smo se literati odločili, da starostnikom posvetimo urico poezije, pesmi in glasbe.

Program je potekal v veselem vzdušju, saj so nekateri

zaplesali, seveda tisti, ki imajo zdrave noge. Popestrili so ga gospod Jože Gotlib s harmoniko in solo pevka, ki rada prepeva ljudske pesmi, gospa Jelka Petrovič. Vesela sem, da še vedno sodelujemo s prijatelji iz Šmarjeških Toplic, ki vedno popestrijo naš literarni večer.

Terezija Balažević

Občni zbor Govedorejskega društva Škocjan

Govedorejsko društvo Škocjan na Dolenjskem je bilo ustanovljeno leta 1991 z namenom povezovanja rejcev govedi na področjih stanovskega povezovanja, izobraževanja in izmenjave izkušenj članov. GD Škocjan povezuje člane iz treh sosednjih občin, in sicer iz Občine Škocjan, Občine Šentjernej in Občine Šmarješke Toplice. Je neprofitna organizacija, ki se vzdržuje s članarinami svojih članov, sredstvi, pridobljenimi na občinskih razpisih, in donacijami podjetij ter posameznikov. Vsako leto povabijo predstavnike raznih podjetij, ki jim predstavijo novosti na področju semen, gnojil, krmil, čistil in drugih materialov, ki jih kmetje potrebujejo pri svojem delu. Člani društva se vsako leto udeležujejo občinske čistilne akcije, organizirajo strokovno ekskurzijo in družabno srečanje za člane društva. Lansko leto so praznovali 30. obletnico delovanja.

V soboto, 11. februarja 2023, smo se člani Govedorejskega društva Škocjan zbrali na letnem občnem zboru v Oštariji pri Selaku. Člani so najprej poslušali dve zanimivi predavanji. Gospod Gašper Bartelj iz podjetja Emona je predstavil ponudbo krmil, gospod Gal Motore iz podjetja Bayer pa je predstavil koruzna semena iz semenske hiše Dekalb in ponudbo fitofarmaceutskih sredstev.

Sledil je občni zbor, na katerem smo pregledali aktivnosti preteklega leta, letna poročila in si zadali plan za prihajajoče leto. Člani smo prejeli tudi nove majice društva. Veseli smo, da se nam je pridružilo nekaj novih članov, vabljeni pa ste še vsi drugi, ki bi radi delovali v našem društvu.

Govedorejsko društvo Škocjan

Janez Zidarič – 80 let

Med letošnje osemdesetletnike se je 5. januarja zapisal Janez Zidarič, ki prihaja iz Šmarjeških Toplic. Rodil se je v Gorenji Stari vasi pri Šentjerneju, in sicer kot četrti otrok.

Po osnovni šoli se je leta 1959 kot vajenec zaposlil v gradbenem podjetju Pionir Novo mesto. Po svoji dolgoletni pripadnosti kolektivu se je leta 1995 upokojil. Na svoji življenjski poti je spoznal Martino in v zakonu sta se jima rodila Vesna in Robi. V posebno veselje so mu vnuki Ana, Matic in Neja ter pravnukinji Nina in Julija.

Kljub trdemu delu doma in v službi je našel svoj hobi v Vinjem vrhu. V vinogradu med trtami si napolni baterije za dušo in telo. Medse večkrat povabi prijatelje, s katerimi rad spiže kozarček dobrega vina. Vse življenje je družaben, vesel in aktiven, saj sodeluje v več društvih – v društvu gasilcev, upokojencev in skupini pevcev – svoje mesto pa je našel tudi v Godbi na pihala Šmarješke Toplice. Rad »raztegne« svojo harmoniko in zraven zapoje. V njegovi družbi ni nikoli dolgočasno, saj poskrbi za dobro vzdušje.

Milena Činkole

90 let Malči Suhadolnik

Januarja je Malči Suhadolnik iz Gorenje vasi praznovala svoj 90. rojstni dan. Na dogodku so se zbrali številni člani družine, prijatelji in sorodniki. Njen rojstni dan ni minil neopažen, saj so jo obiskali tudi predstavniki občine, upokojencev, Rdečega križa in gospod župnik. Posebno presenečenje ji je pripravila Godba na pihala Šmarješke Toplice, ki je zaigrala na njenem domačem dvorišču. Njeno veselje ob glasbi in petju je bilo nalezljivo. Kljub življenjskim preizkušnjam je ostala močna in polna upanja. Pogumno si priznava, da ji je zdaj v življenju lepše kot kadarkoli prej, nasmeh na njenem obrazu pa pričara obisk prijateljev, vnukov in pravnukov. Želimo ji še veliko srečnih, veselih in zdravih let.

Hčerki Zlatka in Ida

Proslavili smo slovenski kulturni praznik

V torek, 7. 2., smo na OŠ Šmarjeta izvedli prireditev ob praznovanju Prešernovega dne. Zaradi dograjevanja šolske stavbe, ki povzroča pomanjkanje prostora, smo šolsko telovadnico tudi tokrat spremenili v prizorišče kulturnega dogodka. Osrednja nit prireditve so bili kratki dramski prizori, s katerimi so Živa K., Gašper in Filip predstavili življenje in delo enega od naših najpomembnejših slovenskih pesnikov. To so z deklamacijami slovenskih pesmi popestrili Sofija, Neja, Katja, Taj in Vid. Nastopila sta tudi Anže in Maruša, in sicer z angleškim valčkom, Lora, Žana in Zoja pa so zaplesale v sodobnejših ritmih. Da imamo na šoli kar nekaj odličnih instrumentalistov, so dokazali Tiara na violini, Julija na flauti, Matija na kitari in Živa N. na klavirju. Kulturno prireditev si seveda težko predstavljamo brez pevskih nastopov; tokrat smo slišali otroški pevski zbor in solistko Sofijo s Prešernovo pesmijo O, Vrba. Na koncu nas je nagovorila tudi ravnateljica Nevenka Lahne – spregovorila je o pomenu kulture v našem življenju in nam zaželela lepo praznovanje Prešernovega dne.

Tea Povše, Mojca Slapšak in Mojca Pacek, mentorice

Zimska šola v naravi

Učenci 5. a in 5. b razreda so se konec lanskega leta v spremstvu razredničark Mojce Gorenc Ban in Mojce Slapšak ter učiteljev športa Aleša Lindiča in Jureta Žagarja udeležili zimske šole v naravi.

Na Kopah nas je pričakala prava zimska pravljica – zasnežena pokrajina, sonce in temperature pod lediščem. Bivali smo v Lukovem domu na Kopah, ki stoji le kakšnih 200 metrov od smučišča. Tako smo se lahko vsako jutro po zajtrku peš odpravili na smučišče, kar nam je služilo kot dobro ogrevanje pred smučanjem. Poleg lokacije smo bili zelo zadovoljni tudi z osebjem, otroci pa so pohvalili odlično kulinariko.

Izpeljali smo načrtovan program smučanja in dosegli zastavljene cilje. Prvi dan smo na smučišče odšli po kosilu, preverili smučarsko znanje in učence razvrstili v štiri skupine. Naslednje tri dni smo smučali tako dopoldne kot popoldne, zadnji dan pa smo zaradi dežja ostali v domu. Poleg smučanja smo za otroke organizirali tudi

različne popoldanske aktivnosti. Tako so se spoznali s pisanjem pisma, pisali so dnevnik, igrali družabne igre, izdelali plakat sobe, ogledali zanimive tekme SP v Katarju itd. Obiskala sta nas tudi policist, ki nam je predstavil temelje varnosti in pravila na smučišču (pravila FIS), in član gorske reševalne službe. V sredo smo se pred večerjo odpravili na nočni pohod s svetilkami, ki je bil zaradi zimske idile in narave zares pravo doživetje.

Šolo v naravi smo izpeljali brez poškodb. Otrokom gre velika pohvala za delo, vnemo in lepo vedenje. Na koncu tedna so bili tudi oni videti zadovoljni, domov pa so prišli bogatejši za novo življenjsko izkušnjo.

Jure Žagar s sodelavci

Šolar na smuči

Tudi letos smo se s četrtošolci udeležili projekta, imenovanega Šolar na smuči. Akcija je nastala s ciljem popularizacije smučanja med otroki in vsako leto doseže pozitiven odziv šol po vsej Sloveniji. V njej leto za letom sodeluje več kot 3000 otrok, ki se s smučišč vračajo z novo življenjsko izkušnjo in iskrami v očeh, kar velja predvsem za tiste, ki se s tem športom srečajo prvič, takšnih pa je več kot polovica. Z učenci OŠ Šmarjeta smo se tako v torek, 28. 2. 2023, odpravili na smučišče Gače, kjer so se spoznali s smučarsko opremo in naredili prve zavoje. Večina učencev se je peljala tudi z vlečnico. Sonca sicer nismo imeli, vendar jih to ni motilo, saj so tako uživali na snegu, da so se prijetno utrujeni in zadovoljni vrnili domov.

Špela King

Pustno rajanje

Na pustni torek smo se učenci in učenke 1., 2., 4. in 5. razreda zbrali v telovadnici, kjer smo s pustnimi maskami preganjali zimo. Vsak razred je predstavil svoje maske s pevsko ali plesno točko. Na koncu smo skupaj

tudi zaplesali in se posladkali z zasluženimi sladkarijami. Vsi pustni navdušenci smo pustno rajanje nadaljevali še popoldne, ko smo se peš odpravili po vasi.

Tea Povše, razredničarka 1. razreda

Zima in pust v Vinijevi šoli

Teta zima nam je v letošnjem letu nasula obilo veselja in radosti. Izkoristili smo vsako minuto športa in sneg zdrgnili do zemlje. Sonce je postajalo vse topleje in snežna odeja je počasi zapuščala našo deželo.

Prišel je čas, ko so se otroci lahko preoblekli v najljubše junake in za en dan postali nekdo drug. Pustno rajanje smo priredili kar v jedilnici, zimo pa smo s petjem pustnih pesmi preganjali po vasi Bela Cerkev. Imeli smo kar nekaj občudovalcev in si, kot se to spodobi, »prislužili« vrečo sladkarij.

V Vinijevi šoli smo pustu na stežaj odprli vrata že v tednu pred praznovanjem. V petek, 17. februarja 2023, sta voditelja radia Krke Arnej Ivkovič in Matevž Derenda s slastnimi krofi, ki jih je pripravila Pekarna Pepe iz Škocjana, posladkala kolektiv OŠ Šmarjeta, ki trenutno gostuje v Hiši žive dediščine. Pri tem nista pozabila na

tamkajšnje nadobudneže, ki obiskujejo 3. razred. Vsi skupaj smo se posladkali in bili veseli obdaritve in obiska.

Katarina Dežman, prof.

Od semena do semena

Družba vse pogostejše poudarja pomembnost samooskrbe. V Sloveniji ne pridelamo dovolj hrane in jo uvažamo iz drugih držav. Čeprav je Slovenija na dobri poti k rasti samooskrbe predvsem v navezavi na živinorejske pridelke, je količina pridelanega sadja in zelenjave nižja, kot bi si želeli. Živila so vse dražja, vedno bolj pa cenimo hrano, ki je pridelana doma, in sicer na ekološki način.

Da bi bili rezultati še boljši, je nujno začeti osveščati že najmlajše. Prav zato smo v Vinijevi šoli v Beli Cerkvi pripravili tržnico domačih semen, saj je ohranjanje avtohtonih slovenskih sort vrtnin zelo pomembno. Gre za ohranjanje slovenske kulturne in naravne dediščine ter biotske raznovrstnosti. Te sorte so prilagojene našemu

podnebjem in vremenskim razmeram, zaradi česar zagotavljajo dober pridelek.

Na stojnici smo ponujali semena, ki smo jih vzgojili doma. Prvi dan so učenci samo opazovali, kaj se dogaja,

naslednja dva dni pa so z velikim entuziazmom prinašali svoja domača semena in jih menjali med seboj ter jih podarjali drug drugemu. Zanimali so se za to, kako lahko semena posadijo oz. posejejo, na kakšen način lahko skrbijo za rastlinice in kaj je mogoče storiti, da bi v poletnem času prišli do svojih semen.

Ker je tržnica uspela, si želimo, da bi naslednje šolsko leto zaživela na nivoju cele šole in nekoč tudi na nivoju občine.

Katarina Dežman, prof.

Teden možganov

Teden možganov, ki ga organizira društvo za nevroznanost Sinapsa, je letos potekal pod naslovom Na koncu jezika. V okviru tedna je bil razpisan tudi natečaj, v katerem so se osnovnošolci in srednješolci z izdelki, v katerih so se spraševali o povezanosti možganov z jezikom, potegovali za zanimive nagrade.

Na natečaju so pod mentorstvom Darje Gašperšič sodelovali tudi učenci OŠ Šmarjeta – Eva Gazvoda, Anaja

Verščaj, Tristan Korenič, Filip Činkole Črček, Jan Martin Kirn in Gašper Tomažin. Izdelali so videoposnetek z naslovom Preobrat, s katerim so prepričali komisijo in dosegli prvo mesto v kategoriji 3. triada.

Gimnastika

V letošnjem letu smo se udeležili dveh gimnastičnih tekmovanj na šolski ravni. Prvo je bilo novembra, in sicer v akrobatiki, pri kateri morajo učenci in učenke izvesti štiri gimnastične elemente. Med njimi je eden obvezen za vse, trije elementi pa so poljubni, vendar izhajajo iz nabora, ki ga določi Gimnastična zveza Slovenije. Tekmovanja sta se udeležili dve učenki Osnovne šole Šmarjeta, ki sta bili zelo uspešni. Ema Lesjak je na regijski ravni dosegla 1. mesto med najmlajšimi deklicami, Melanie Cvelbar pa 3. mesto med starejšimi deklicami. Melanie se je s svojim uspehom uvrstila v finale državnega šolskega tekmovanja, najmlajši učenci pa tekmovanje zaključijo že na regijski ravni.

Drugo gimnastično tekmovanje je potekalo februarja,

S kratkim filmom so hoteli sporočiti več stvari. Sprva so prikazali zvočno kuliso, ki jo učenci ustvarjajo s svojim klepetanjem po hodnikih in pred šolo, kar lahko zazna vsak obiskovalec, vendar je skoraj nemogoče, da bi njegovi možgani v poplavi besed lahko razbrali pravo vsebino. Izdelku pa so želeli dati tudi globlji pomen. Z besedo namreč lahko prikrijemo misel, včasih pa se zgodi tudi to, da je jezik hitrejši od misli in tako izrečena beseda povzroči bolečino – tako psihično kot fizično. Včasih besede ni treba izreči, temveč lahko sporočilo predamo tudi neverbalno. To možgani težje nadzorujejo kot izgovorjeno misel, govorica telesa pa pogosto izdaja, kaj zares mislimo. Besede imajo veliko moč. Lahko nas pomirijo, potolažijo, razveselijo, zbegajo, prestrašijo, užalijo, razjezijo in še kaj. Besede izgovarjamo le ljudje, podkrepimo pa jih tudi z neverbalno komunikacijo. Beseda lahko sproži prepir ali ustvari premirje. Gre za sredstvo, s katerim lahko marsikaj popravimo ali pa vse uničimo. Če bi se ljudje zavedali moči besed, bi verjetno pošteno razmislili, predno jih izrečemo. Skratka – svet bi bil lepši in prijaznejši, če bi se vsi zavestno trudili nadzorovati tako misli kot jezik.

Učencem za dosežek čestitamo in jim želimo, da bi še naprej dobro uporabljali tako besede kot možgane.

Darja Gašperšič

sicer je šlo za regijsko tekmovanje v skokih na mali prožni ponjavi. Na njem so morali učenci in učenke izvesti štiri skoke. Eden izmed skokov je bil prav tako obvezen, trije pa so bili poljubni in so si jih tekmovalci in tekmovalke lahko izbrali iz nabora skokov Gimnastične zveze Slovenije. Tudi na tem tekmovanju smo bili uspešni, saj je Ema Lesjak dosegla 1. mesto med najmlajšimi deklicami, Melanie Cvelbar, Sara Zupan, Anja Kepa, Tina Odlazek in Ela Dominič pa so kot ekipa dosegle 4. mesto. Učenec Nejč Klančar se je v kategoriji starejših dečkov uvrstil na 7. mesto, Melanie Cvelbar pa se je tudi kot posameznica uvrstila v finale državnega prvenstva. Vsem učencem iskreno čestitamo!

Špela King, mentorica

Področne prvakinja v malem nogometu

V ponedeljek, 27. 3. 2023, se je v Trebnjem odvijalo področno prvenstvo v malem nogometu za mlajše učenke. Na uvodni tekmi so imele učenke OŠ Šmarjeta veliko treme, na koncu pa je bil rezultat tekme proti OŠ Škocjan neodločen, in sicer 1 : 1. Druga tekma je bila za dekleta zelo pomembna, saj sta bodisi zmaga bodisi remi pomenila uvrstitev v polfinale. Tekmo proti OŠ Center so po dobrem protinapadu zmagale z izidom 1 : 0.

V polfinalu so se učenke pomerile z domačinkami z OŠ Trebnje. V napetem dvoboju so zadele prve, domačinke pa so rezultat kmalu izenačile. Sledili so strelji s sedmih metrov, ki so odločali o zmagovalni ekipi. Na krilih odlične vratarke Anje so se naše punce uvrstile v finale.

Finalno tekmo so dekleta odigrala proti ekipi iz Šentjerneja. Učenke so tekmo zmagale v rednem delu, ko je po odličnem predlošku zadela Sara Zupan, ki je bila na koncu razglašena za najboljšo igralko turnirja. Vsem učenkam iskreno čestitamo za prikazano igro, trud in disciplino na igrišču.

Jure Žagar, učitelj športa

Zbiralna akcija za zapuščene živali

Živali so bile že od nekdaj človekove spremljevalke. Ljudem so pomagale pri delu in jim delale družbo. Svetovni dan živali smo uradno prvič praznovali leta 1931 v poklon njihovi pomembni vlogi v našem življenju in v poklon ljudem, ki so svoje življenje posvetili njihovi zaščiti in negi. Praznik nas opozarja, da bi moral svet postati boljši za vse živali, hkrati pa v ospredje postavlja pozitivne vplive sterilizacije in kastracije živali. V vrtcu ga vsako leto obeležujemo 4. oktobra.

Sterilizacija in kastracija predstavljata pomemben del odgovornega skrbništva živali in najpomembnejši korak reševanja problematike brezdomnih psov in mačk. Najpomembnejše je, da posega preprečujeta razmnoževanje, mnoge bolezni, ki so lahko življenjsko nevarne, zmanjšujeta pa tudi agresivno vedenje živali, potepanje in izgube.

Na svetovni dan živali smo v vrtcu dobili prav poseben obisk, ki so se ga otroci zelo razveselili. Obiskali so nas kuščar, afriški polži, hrček in dve muci pasme maine coon, ki je ena izmed najbolj priljubljenih mačjih pasem na svetu. Po druženju z živalmi smo še naprej razmišljali o živalih. Zanje smo želeli narediti nekaj dobrega in koristnega, zato smo zbirali hrano za mačke in pse ter kunce in hrčke. Zbirali smo tudi odeje za živali in igračke. Vse zbrano smo podarili Društvu za zaščito živali Novo mesto. Namen dogodka ni bil samo zbiranje hrane za živali, glavni cilj je bil zlasti razvijanje naklonjenosti, spoštovanja in odgovornosti do živih bitij. Otroci, ki kažejo empatijo do živali, postanejo prijaznejši, sodelovalni, odgovorni in sočutni. Gospo Vesno smo poklicali, da je v imenu društva prevzela zbrane donacije in nam

predstavila svoje delo. Seznanila nas je s tem, da je pravilna skrb za živali izrednega pomena. Naučili smo se pravilno hraniti živali in spoznali, da določena hrana ni ustrezna za vse živali. Obljubili smo ji, da bomo še naprej lepo skrbeli za živali in drugo leto znova zbirali hrano in druge pripomočke za zapuščene živali ter jo znova povabili v naš vrtec.

vzgojiteljici **Adrijana in Nada**

Hrana ni za tjavendan

V sklopu programa Ekošola smo se v skupini Polžki pridružili projektu Hrana ni za tjavendan, pri čemer smo ugotovili, da zavržena hrana včasih predstavlja težavo tudi v našem vrtcu.

Otroci imajo v vrtcu vsak dan na voljo sadje, in sicer najpogosteje v dopoldanskem času, včasih pa je sadje na voljo tudi za popoldansko malico. Vsega sadja pogosto ne pojedjo, zato ostaja za naslednji dan. Občasno se zgodi, da se med tednom nabere večja količina sadja, zato takrat skupaj z otroki pripravimo različne sadne dobrote.

Otroci, ki obiskujejo skupino Polžki, so stari 2,5–3 leta in zelo radi aktivno sodelujejo pri raznih opravilih. Ko poskrbimo za higieno rok, jim zato nadenemo predpasnike in jim ponudimo nože (zaradi varnosti uporabljamo nože iz jedilnega seta) ter se pogovorimo o varni in pravilni uporabi noža. Otroci na krožnikih režejo krljce jabolk na manjše koščke in jih nato stresejo v večji lonec za kuhanje. Iz sadja skuhamo kompot ali jabolčno čežano. Včasih s pomočjo sokovnika pripravimo tudi sadni sok.

Po kuhanju vedno z veseljem okušamo in pojemo, kar pripravimo. Tako na aktiven in zabaven način porabimo sadje, ki se nabere med tednom in zmanjšujemo količino hrane, ki bi jo sicer zavrgli.

Simona Rangus, vzgojiteljica

Izmenjava oblačil in pustnih kostumov

Februarja smo v vrtcu pripravili drugo izmenjavo oblačil. K sodelovanju smo povabili starše, ki so z veseljem podarili rabljena oblačila svojih otrok. Izmenjava je potekala pred pustnim tednom, zato smo jo razdelili na izmenjavo pustnih kostumov in drugih oblačil. Delavke vrtca smo poskrbele za njihovo sprejemanje in ustrezno razporeditev v vrtčevski avli, tako da so bila staršem na voljo vsak dan ob prihodu v vrtec in odhodu domov. Izбира je bila povsem prosta, in sicer ne glede na to, kaj in koliko je kdo prispeval. Izmenjavo kostumov smo načrtovali že v letnem delovnem načrtu vrtca in s tem sodelovanje v ekoprojektu. Že pred novim letom smo v vrtcu prejeli oblačila, ki so jih podarili starši, tako da smo prvo izmenjavo izvedli decembra. To nas je spodbudilo k temu, da smo akcijo organizirali tudi v predpustnem času. Oblačila, ki so ostala, smo posredovali na Rdeči križ v Novo mesto. Staršem se iskreno zahvaljujemo za podarjena oblačila in sodelovanje. Upamo, da smo na ta način komu pomagali in razveselili kakšno maškaro,

predvsem pa smo veseli geste, s katero smo spodbudili odgovoren odnos do narave.

ALI STE VEDELI, da je tekstilna industrija druga največja onesnaževalka okolja in da je izvoz rabljenih oblačil iz EU zelo poslabšal problem z odpadki v Afriki in Aziji? Ste vedeli, da je trgovina z rabljenimi oblačili iz EU v veliki meri trgovina s skritimi odpadki?

Vesna Vizlar, vzgojiteljica predšolskih otrok

Torek, pustni torek

Predzadnji torek meseca februarja smo pustne šeme vrtca Sonček zakorakale po bližnjih pešpotah našega kraja. Z željo, da bi pregnali mrzlo zimo in priklicali pomlad, smo se oblečeni v pravljične like z nasmejanimi obrazi odpravili na pohod skozi kraj. Najprej smo prese- netili varovance Doma starejših občanov v Šmarjeti, kjer smo jim s pesmijo priklicali spomine na otroške dni. Z veseljem so zapeli z nami. Podarili so nam tudi nekaj »za pod zob«, saj pust nikoli ne ostane praznih ust. Pot smo nadaljevali skozi Šmarjeto in se v vrtec vrnili polni novih doživetij. Pozdravljali smo vaščane in mimoidoče ter v vas prinesli veselje. Morda pa nam je uspelo priklicati tudi pomlad. S tovrstnimi vsebinami, vezanimi na praznovanje običajev in spoznavanje tradicije našega naroda, že predšolske otroke spodbujamo k vključevanju v širšo družbo in kulturo. Tradicija bo tako postala del njihovega vsakdanjega življenja, ki se bo prenašala iz roda v rod.

Jasmina Novak, mag. prof. pred. vzg.

Avtomehanik na obisku

Marca smo se z otroki veliko pogovarjali o poklicih, ki jih opravljajo njihovi starši. Da je bilo spoznavanje zanimivejše, smo jih povabili k sodelovanju. Oče ene izmed deklic je Mitja Lesjak, ki nam je predstavil poklic avtomehanika. Pokazal nam je orodje, ki ga potrebuje pri svojem delu, ogledali smo si dele avtomobila, na koncu pa je otrokom pokazal, kako lahko zamenjamo pnevmatiko. Ker se kot voznik in oče zaveda, kako pomembna je vidnost pešcev v prometu, je otrokom podaril odsevne rutke. Tako bomo še varnejši in vidnejši udeleženci v prometu, za kar se mu iskreno zahvaljujemo.

Urška Žagar, dipl. vzg.

Križev pot drinskih mučenk v šmarješki fari

Pastoralni svet je sklenil, da bo letos v postnem času križev pot potekal ob nedeljah popoldne. Vsako nedeljo smo se napotili od župnijske cerkve proti eni izmed podružnic. Med prijetnim nedeljskim sprehodom smo ob kapelicah in križih opravili pobožnost križevega pota drinskih mučenk. Zadnja (14. postaja) je bila vedno v podružnični cerkvi. Avtorica križevega pota drinskih mučenk je sestra Mirela Ilečič.

Kdo so Drinske mučenke? To so bile redovnice v samostanu Hčera božje ljubezni na Palah pri Sarajevu. Oskrbovale so bolnike, popotnike in brezdomce. 11. decembra 1941 so v samostan vdrl četniki, ga oropali in požgali. Sestre in samostanskega duhovnika – slovenskega pisatelja Franca Ksaverja Meška – so odvedli na dolgo mučeniško pot proti Goraždu. Najstarejša sestra Berchmana je pri Sjetlini omagala in četniki so jo usmrtili. Druge sestre so v hudem mrazu nadaljevale pot do vojašnice v Goradžu, kamor so prispele 15. decembra 1941. Četniki so jih nastanili v drugem nadstropju vojašnice ob reki Drini. Sredi noči so pijani četniki vdrl v sobo sester, da bi jih onečastili. Da bi ohranile nedolžnost, so sestre druga za drugo skočile skozi okno iz drugega nadstropja. Naslednje jutro so četniki polomljene sestre pomorili in jih vrgli v reko Drino.

Ta dogodek je po vojni prvi opisal duhovnik Franc Ksaver Meško (Meška je v Svjetlini prepoznal Slovenec

Milko in ga rešil smrti). Dve redovnici sta bili Slovenki. Sestra Krizina Bojanc je bila rojena v šmarješki župniji, in sicer v Zburah, Antonija Fabjan pa izhaja iz Malega Lipja v Suhi Krajini.

Papež je 24. septembra 2011 drinske mučenke proglasil za blažene. Slovesnost je potekala v olimpijski športni dvorani Zetra v Sarajevu. Evharistično bogoslužje je vodil papeški legat kardinal Angelo Amata. Na veličastnem dogodku je bilo prisotnih tudi približno 100 občanov naše občine.

Jože Perše

Bralni klub v Šmarjeti

»Kdor bere knjige, živi tisoč življenj.« ? George R. R. Martin

Prijazno vabljeni, ljubitelji knjig, da se nam enkrat mesečno pridružite v bralnem klubu. Srečanja bodo potekala vsak tretji petek v mesecu (razen julija in avgusta), zaenkrat v dvorani kulturnega doma v Šmarjeti. Vsak mesec bomo imeli na bralnem seznamu vnaprej določeno knjigo, o kateri bomo na srečanju izmenjali vtise in mnenja. Nekaj časa bomo namenili tudi druženju.

Prvič se bomo srečali v petek, 19. maja, ob 17. uri. Pogovarjali se bomo o knjigi Nenavadna bralka, ki jo je napisal Alan Bennett, se spoznali in se dogovorili o zanimivih tematikah, ki bi jih želeli spoznavati skozi knjige. Veselim se skupnega odkrivanja knjižnih svetov.

Maja Peterlin Šušteršič

Delavske športne igre 2023

S podelitvijo priznanj najboljšim športnikom so se končale 62. delavske športne igre (DŠI) v Novem mestu, ki so potekale 6. januarja 2023. Naziv najboljšega delovnega športnega kolektiva v novomeški občini je v skupnem seštevku znova pripadel podjetju Krka (1550 točk), na drugo mesto se je uvrstil Revoz (1306), tretje je bilo Roletarstvo Medle (1295). Na prireditvi v Kulturnem centru Janeza Trdine so podelili tudi priznanja najboljšim posameznikom in razglasili naj športnika in športnico zadnje sezone DŠI; to sta postala Robert Turk iz Krke in Valentina Golob iz Revoza. Oba sta se izkazala tako z udeležbami na tekmovanjih kot z izvrstnimi rezultati skozi celo leto. Robert je tekmoval v kar 15-ih različnih športnih panogah.

Robert Turk prihaja iz naše občine in je zelo zaveden ter vesel občan Občine Šmarješke Toplice. Lahko bi rekli, da je po duši velik športnik, kar se kaže tudi v njegovi izredni tekmovalnosti, hkrati pa je vztrajen, hudomušen in vedno pripravljen pomagati. Rad ima vse športe, najraje pa nogomet, tek in smučanje. Na prejeto nagrado je zelo ponosen, vesel in pripravljen na težje izzive. Njegov cilj je postati prvak Občine Šmarješke Toplice na prireditvi Šmarješki tek. Pri tem ga spremlja moto: »Nikoli ni predaje, gremo le naprej na MUČ!«

Od »zelenca« do trenerja psov

V preteklih mesecih se je tik pred Šmarjeto pojavila tabla z napisom »pasja šola«, ki je razburkala misli mnogih. Sprehod okoli »šolskega« gozdička kmalu poteši vsako radovednost, saj se sprehajalec lahko prepriča o tem, da se v mirnem kotičku zares odvijajo aktivnosti, povezane s psi. Njihov iniciator je Gregor Kokalovič, po izobrazbi inženir kemijske tehnologije, nekdanji atlet, mož in oče nekajmesečne hčerke, predvsem pa velik ljubitelj in poznavalec psov, ki se je pred kratkim preselil v šmarješki konec. V tokratnem intervjuju nam razkriva svojo veliko strast, ki zapolnjuje njegove popoldneve.

Od kod ljubezen do kinologije?

Čisto preprosto – začelo se je z mojim prvim psom. Od nekdanj sem sicer oboževal pse, ampak se nikoli nisem zares poglobljal v to. Takrat sem bil pravi »zelenc« v tem in sem si rekel, da moram na tečaj. Tam mi je bilo potem vse nekako logično, jasno, tako da sem se kmalu vključil v KD Novo mesto (Kinološko društvo Novo mesto) in v njem začel pomagati. To je trajalo kar nekaj let. Potem pa prvi pes, drugi pes ... Nekako sem se videl v tem. Ljubezen do psov me je gnala naprej, v veselje mi je bilo predajati znanje. Videl sem, da ljudje potrebujejo pomoč, da jih veliko ne razume ustreznih pristopov za delo. Svojo vlogo sem čutil predvsem v tem, da jim pomagam. No, potem pa so sledila izobraževanja, ki jih organizira Kinološka zveza Slovenije. Začel sem se vključevati v to, je pa bilo kar veliko vsega. Predvsem je potrebno biti samoiniciativen, kar vključuje veliko vožnje, tudi odhode v tujino, predvsem pa poglobljeno branje in študiranje ter ogromno treningov.

Kako je mogoče postati priznan trener psov?

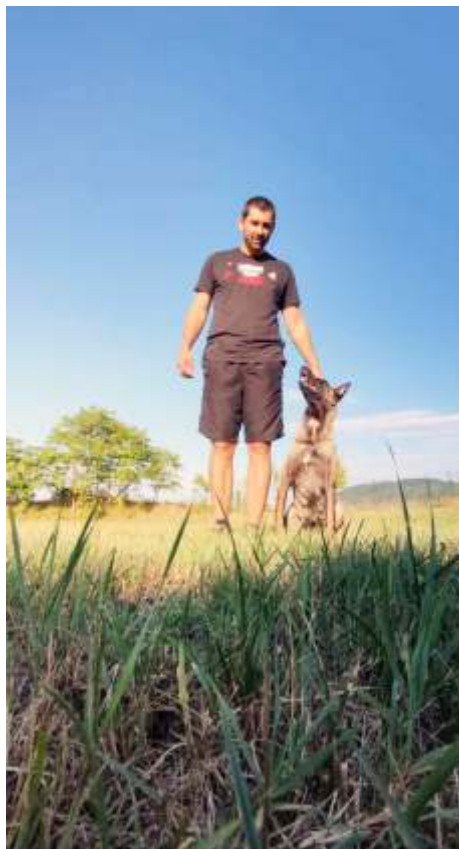
Za samo učenje psov načeloma ne potrebuješ ničesar, če želiš biti priznan trener s strani Kinološke zveze, pa moraš pridobiti licenco. Jaz sem učitelj osnovnega šolanja, tako da tudi na tečajih ponujam samo učenje osnov, se pa izobražujem še naprej – ta stopnja je povezana predvsem z učenjem obrambe. Kinologija je širok pojem, tako da na splošno obstaja veliko ravni in podkategorij treniranja; toliko, da bi se verjetno lahko učil vse življenje. Sam sem največjo potrebo videl predvsem na tem osnovnem nivoju in osnova je, da nas pes posluša, tako da sem se specializiral za to. Sicer pa pridobivanje licence poteka tako, da te najprej predlaga društvo. V njem moraš biti nekaj časa aktiven, pomagati kot prostovoljec in biti perspektiven. Potem pa to osnovno teoretično izobraževanje poteka približno dva konca tedna, sledijo pa še trije vikendi praktičnega izobraževanja. Nazadnje moraš opraviti izpit iz teorije in tudi na praktičnem izpitu pred komisijo pokazati svoje znanje. V bistvu je vse skupaj trajalo nekje od pol leta do leta dni in je potekalo zelo intenzivno.

Na kakšen način poteka delo v vaši pasji šoli in kaj trenutno ponujate?

Pri nas so v ospredju osnovne vrste šolanja. Sam pse načeloma ločim po velikosti in znanju, to je zelo pomembno za delo z njimi. Trenutno imam odprte štiri skupine. Prva in najbolj popularna je šola za mladiče. Lahko bi rekli, da gre za »malo šolo« in nekakšne igralne urice. Potem imam nadaljevalni tečaj, ki je namenjen »mladostniškim psom«, tretja skupina pa so »izpitniki«, ki so že malo bolj naučeni in se pripravljajo na izpit. Zadnjo skupino, ki se vse bolj povečuje, imenujem kar »socializacija«. To so predvsem psi, ki so že relativno dobro naučeni vsega, imajo pa težave s srečevanjem z ljudmi, drugimi psi, avti in podobno. V tej skupini potem ni toliko poudarka na poslušnosti, ampak se precej več dela tudi z vodniki psov in njihovimi reakcijami ob določenem vedenju psa. Aktivnosti potekajo v manjših skupinah, ki omogočajo optimalno delo, saj vsi psi potrebujejo interakcijo z drugimi psi, je pa vse zelo kontrolirano in je poudarek na tem, da so lastniki vključeni v dogajanje. Včasih na začetku nekaj ur kljub temu izvedemo povsem individualno, da postavimo pravila. Tečaj načeloma izvajam v popoldanskih urah od jeseni do začetka poletja, sem pa glede ur tudi prilagodljiv.

Skaterim izzivi se soočate pri delu s psi?

Ja, izziv tega posla je res v tem, da se moraš zelo prilagoditi osebnosti psa in njegovega lastnika ter okolja, v katerem pes biva. To pomeni, da se nobenemu psu ne moremo posvetiti na isti način. Tudi načini učenja so povsem različni – obstaja vsaj pet različnih načinov za učenje določene vaje. Pri vsakem psu je treba ubrati nek individualen pristop. Od tega je odvisno tudi trajanje tečaja. No, ne samo od tega, tudi od tega, koliko časa njihovi lastniki vložijo v domačo vajo. Mi smo skupaj na primer od dve do tri ure na teden, sami pa s psom živijo praktično cel teden. Meni ni pomembno to, da oseba pride k meni in odlično dela tisto eno uro, doma je pa situacija potem povsem drugačna. Prav zato se poslužujem tudi tega, da mi tečajniki pošiljajo videoposnetke o načinu domačega dela in lahko potem skupaj pokomentiramo ravnanja in iščemo načine za izboljšave. Načeloma bi lahko rekel, da nekje po 30 urah (to navadno traja okoli tri mesece, če računamo, da tečaj poteka približno 3-krat tedensko) vse skupaj že izgleda približno tako, kot si lastniki želijo, ni pa to pravilo.

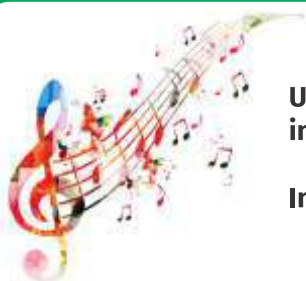
Kajsi še želite v prihodnosti?

Moj prvotni cilj je predvsem ta, da se dejavnost razširi na območju Dolenjske. Do zdaj se pri nas ni kaj veliko dogajalo, to področje je bolj »sivo«, tako da me žene želja po več. Jaz sem velik ljubitelj in želim, da se področje dela s psi razvija, da se dogaja. V načrtu imam veliko stvari v bližnji prihodnosti – izvajanje dosedanjih dejavnosti in povečanje števila tečajnikov, organizacija druženja beaglov, ki bo že 10. junija, posebno pozornost želim nameniti kraškemu ovčarju (to je slovenska avtohtona pasma, o kateri Slovenci ne vemo prav veliko), predvsem pa se želim še naprej izobraževati, tudi na področju športne kinologije, da bi lahko v prihodnosti organizirali kakšno tekmo. Na dolgi rok se želim usmeriti tudi v odprtje kinološkega društva in v sklopu tega organizirati različne priznane dogodke na področju dela s psi, vključno z izobraževanji. V veselje mi bo sodelovati tudi z našo in drugimi občinami ter ponuditi verodostojne informacije o psih in njihovi vzgoji.

Kako pa doživljate prve mesece v Občini Šmarješke Toplice?

Tukaj sem sicer kratek čas, ampak izhajam iz tega okolja, tako da mi je relativno dobro poznano. Pozitivno me je presenetilo predvsem to, da je v občini toliko sprehajalnih poti in komaj čakam, da bo vreme še toplejše. Občudujem to lepo naravo, prostor, kjer živim, mi je izredno ljub. Vsak dan lahko slišim prepevanje ptic, hkrati pa je vse na doseg roke. Sedaj sem tukaj nekaj mesecev in z gotovostjo trdim, da sva se z ženo pravilno odločila. Veseli me tudi odziv domačinov, saj so vsi res lepo sprejeli to novo dejavnost v občini in mi izrekajo podporo. To mi veliko pomeni.

K. Ž.

**Ustanavljamo oktet
in k sodelovanju vabimo pevce .**

Informacije na tel. št.: 051 626 958

Policisti PP Novo mesto svetujemo – pred odhodom od doma poskrbite za varnost premoženja

Na območju Policijske postaje Novo mesto smo letos obravnavali 37 kaznivih dejanj, povezanih z vlomi in tatvinami iz stanovanjskih hiš, stanovanj in počitniških hiš. Delež preiskanih kaznivih dejanj znaša 29,7 % in je za 13 % višji kot v enakem obdobju leta 2022.

Naši policisti in kriminalisti skozi vse leto izvajajo številne aktivnosti z namenom preprečevanja premoženjskih kaznivih dejanj in tovrstna dejanja tudi uspešno preiskujejo. Zavedamo se namreč, da gre za kazniva dejanja, ki močno vplivajo na občutek varnosti ljudi.

Ugotavljamo, da storilci najpogosteje vlamljajo v poznih večernih in nočnih urah, praviloma takrat, kadar stanovalcev ni doma. Najprej opazujejo objekte in navade njihovih lastnikov, izkoristijo daljšo odsotnost stanovalcev (dopust), pa tudi krajšo odsotnost (odhod na sprehod, v trgovino ...) in vlomijo v hišo.

Izkušnje kažejo, da so manj verjetni vlomi v hiše, v katerih imajo nameščene alarmne naprave in video nadzor. Pomembno je tudi upoštevanje osnovnih samozaščitnih ukrepov. Ob odhodu od doma moramo zaklepati vsa vrata in zapreti okna, ključev ne smemo puščati na tako imenovanih skritih mestih – v nabiralnikih, pod posodami za rože ali predpražniki in podobno.

V času letnih dopustov se še vedno pogosto dogaja, da ljudje na družbenih omrežjih najavljajo svoje odhode na dopust, utrinke z letovanja in izpostavljajo, koliko časa bodo odsotni. To vlomilcem močno olajša delo glede priprave in izvedbe kaznivega dejanja.

Svetujemo, da ob odhodu na dopust doma ne puščate dragocenosti in denarja, bolje bo, da najamete sef. O svoji odsotnosti ne puščajte sporočil na družbenih omrežjih in poskrbite, da bo videti, kot da je nekdo vedno doma. Prijatelji ali sosede naj vam redno praznijo nabiralnik in dvigujejo rolete. Koristna je tudi vgradnja časovnega stikala za samodejno prižiganje luči, radijskega in televizijskega sprejemnika.

Svetujemo, da doma parkirana vozila zaklenete in varno shranite dokumente in ključne, tudi rezervne, orodja ne puščajte v okolici hiše in v vidnih mest umaknite vse vrednejše predmete. Sosedom povejte, na katero številko ste dosegljivi, preglejte tudi zavarovalne police oz. kritje škode v primeru vloma. Serijske številke vrednejših predmetov si zapišite ali jih fotografirajte ter po možnosti označite na manj vidnih mestih.

Občane pozivamo, da nas obveščajo v vseh primerih, ko v nekem okolju oz. soseski opazijo sumljiva vozila in osebe, ki bi si lahko ogledovali hiše in se pripravljali na izvrševanje kaznivih dejanj. Tovrstna obvestila so nam namreč v veliko pomoč pri preiskovanju morebitnega kaznivega dejanja.

Če ob prihodu domov opazite sledi vloma, ne vstopajte in ne hodite po stanovanju, ampak takoj pokličite policiste na številko 113. Ničesar ne prijemajte ali premikajte, da se ne bi poškodovale ali uničile sledi, ki bi lahko vodile do odkritja storilca kaznivega dejanja.

PP Novo mesto

Velika kopriva (*Urtica dioica*)

Kopriva je trajnica in raste vsepovsod, ob stiku s kožo nas lahko tudi opeče. Liste in stebela ima pokrite z dlačicami, ki se ob dotiku odlomijo in vbodejo v kožo, ob čemer se sprosti kislina, ki draži in peče. Rastlina je bogata z minerali, in sicer zlasti z železom, vsebuje pa tudi magnezij ter vitamine C, A in K. Za kulinarčne podvige jo lahko nabiramo od pomladi do jeseni. Iz sveže rastline je mogoče iztisniti sok, skuhati špinačo, jo zmešati s skuto in pripraviti zavitke, izkoristimo pa jo lahko tudi za juhe in čaje. Zdravilna so njena semena in korenine, ki jih izkoplremo pozno jeseni ali zgodaj spomladi. Kopriva je t. i. rastlina sonca, ki jo je mogoče uporabiti za kompostne preparate, zelo dobro pa vpliva tudi na pridelavo vrtnin, saj je dobro gnojilo, in spodbuja rast, krepi rastline ter odganja uši.

Jože Lusavec

Kaj sem bral, kaj berem in kaj bom bral v prihodnjih mesecih ...

Kot boste hitro ugotovili, bodo tokratno moje oglašanje bolj zaznamovali časopisni kot književni »razgledi«. Čeprav so se v zadnjih mesecih na moji bralni mizici bolj gnetle knjige z nekakšno intimnejšo duhovno vsebino, bo v nadaljevanju sledila obča duhovna slika sveta, ki pa ni niti približno optimistična in jasno napovedljiva.

Naj kljub temu najprej naštejem nekaj knjig, ki sem jih že prebral. Med njimi so:

- *Pogovori, ki so mi spremenili življenje* (Zvezdana Mlakar),
- *Pot k sreči* (Martin Kojc),
- *Zdaj* (Eckart Toll),
- *Svoboda* (Jonathan Franzen),
- *Počasnost* (Milan Kundera) in
- *Roman o Londonu* (Miloš Crnjanski).

Kot sem že omenil, me je v zadnjem obdobju bolj kot h knjigam vleklo k aktualnim časopisnim novicam o vojni v Ukrajini in svetovnim odzivom nanjo, pri čemer sta me najbolj pritegnila dva avtorja, ki pišeta za časopis Delo, in sicer Boštjan Videmšek in Branko Soban. Pred vami je nekaj najudarnejših misli slednjega iz sobotne priloge Dela, objavljene 25. 2. 2023. Njen naslov je Tridnevna vojna, ki traja že leto dni.

Prvi citat: »Hči iz Kijeva pokliče mamo v Moskvo in ji razlaga, da po njih letijo ruske rakete. ›To ni res,‹ ji jezno odvrne mama. ›Rusija nikogar ne obstreljuje. Tam ni nobene vojne!‹ Hči ob njenih besedah pobesni: ›Mama, komu bolj verjameš, svoji hčeri ali Putinovi televiziji?‹«

Drugi citat: »Vojna je doslej vzela že nekaj sto tisoč življenj. Na ukrajinski in ruski strani. Ruski vojaki umirajo z besedami: ›Za domovino, za Putina.‹ Ukrajinski vojaki umirajo samo za domovino. Za Ukrajino. Saj nimajo carja, da bi umirali zanj. V tej vojni se nihče ne bori za Zelenskega. V Ukrajini nikoli ni bilo kulta osebnosti in ne avtoritarnega režima, pravi ukrajinski pisatelj Andrej Kurkov [nekaj njegovega bom prebral do junijskih Razgledov in vas poskušal ogreti za podobno odločitev]. Ukrajina je dežela svobodnih ljudi. Ti ljudje bodo rešili Ukrajino in obranili njeno svobodo.«

Marjan Grahut

POMLAD

Počasi se premikam po poti vsakdana.

Še vedno čutim rahlo okorelost.

Zima še vedno ni povsem zapustila moje telo.
Celo moje bitje hrepeni in je potrebno sonca.

Okoli mene se razpira barvita mavrica.

Tako prečudovito lepih odtenkov narave.
Ustavim se, da začutim njeno moč,
ko se skozi mene preliva njena energija.

Moje misli odtavajo daleč proč
in čutim in samo sem.

Tukaj sredi neskončnih polj,
kjer čutim naravo in njen pretok tekoč.

Ljubim in sem ljubljena.

Globoko v sebi začutim to čustvo.
Kot novo rojstvo se v meni poraja,
ta čudovita stvaritev življenja.

Akordi zvoka preplavljajo moje telo.

Spreminjam se v simfonijo valovanja.
Uživam v popolnosti tega trenutka,
čutim, da sem eno z naravo.

Darovi obilja se kažejo na vsakem koraku.

Cvetoča drevesa, mlada trava, nežno listje.
In jaz, ki samo sledim temu vdihu,
ko stopam po poti njene zelene preproge.

Mojca Beg

1

2

3

6

4 7

5

8

1 Kulturni praznik je godba na pihala Šmarješke Toplice obeležila s koncertom v Šmarjeti.

2 Na Vinjem vrhu je zopet zaživela tradicija licitacije krač in suhih mesnin ob godu sv. Antona.

3 Zagnana ekipa je poskrbela za urejenost okolice stare šole na Toplicah.

4 Izvir cvička je obiskala zanimiva skupina fantov, ki so „odšli po svoje“.

5 Tudi v Šmarjeških Toplicah so domačini poskrbeli za urejenost sprehajalne poti ob potoku Prinovec.

6 Skupina pridnih udeležencev spomladanske čistilne akcije v Beli Cerkvi.

7 Predsednik Društva vinogradnikov Šmarjeta Aleksander Durič in Andrej Šušteršič med obrezovanjem cvičkove brajde v Šmarjeti.

8 Šmarješke Toplice je obiskal župan srbske občine Vrnjačka Banja, ki ima letno kar 1.5 milijona turističnih nočitev. Pogovor med županoma je obsegal tudi pobratenje med občinama.

UREJENO SPANJE KREPI ZDRAVJE

Urejeno spanje (vsak dan ob približno istem času z zadostnim številom ur kakovostnega spanja) zagotavlja boljšo kvaliteto življenja v vseh starostnih obdobjih.

Spanje je najučinkovitejši način vsakodnevne uravnavanja telesnega in duševnega zdravja.

UREJENO SPANJE

KORISTI UREJENEGA SPANJA

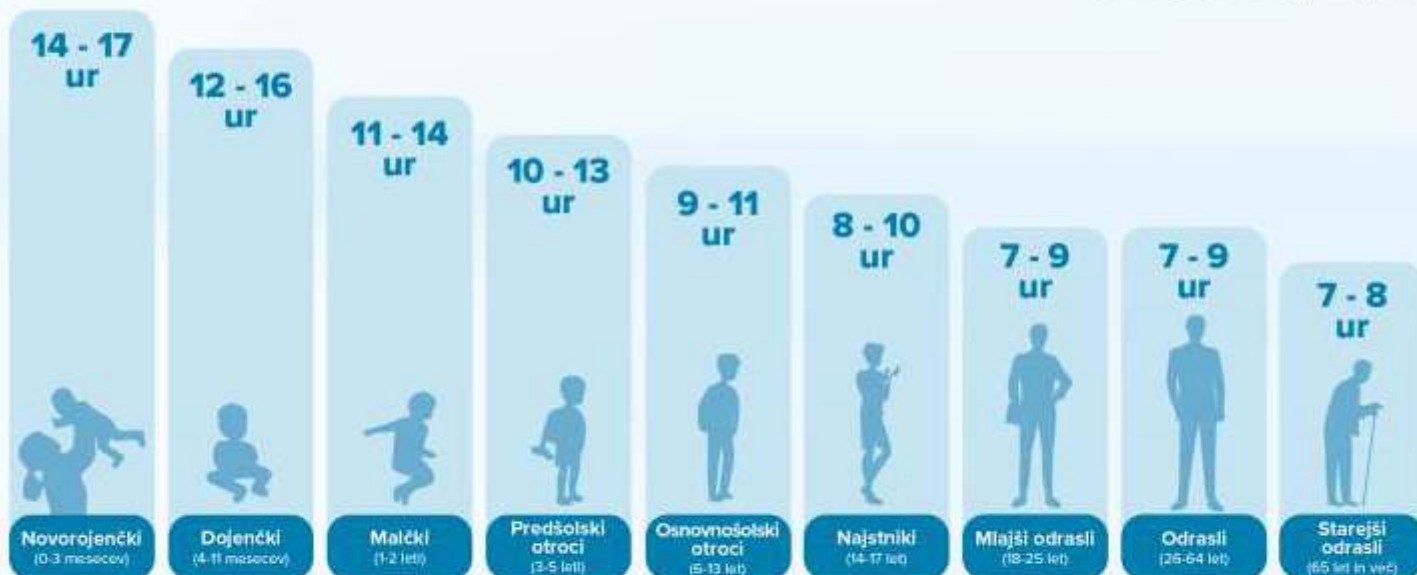
- » ugoden vpliv na zdravje srca in ožilja, lažje uravnavanje telesne teže, boljša telesna pripravljenost;
- » dobro počutje, lažje uravnavanje čustev in spoprijemanje s stresom;
- » boljše spominske in miselne sposobnosti;
- » izboljšano delovanje imunskega sistema in uravnavanje hormonov;
- » večja varnost v prometu, pri delu in vsakdanjih aktivnostih ...

PRIPOROČENA DOLŽINA SPANJA PO STAROSTNIH SKUPINAH*

*velja za zdrave osebe

Vir: - National Sleep Foundation, 2015

- Svetovna zdravstvena organizacija, 2019

Pri najmlajših otrocih priporočena dolžina spanja vključuje dnevne počitke glede na potrebe.

**KAKO LAHKO
POSKRIBIMO ZA
UREJENO SPANJE**

Prilagodili sodelavci NIJZ v sodelovanju z
doc. dr. Barbara Gnidovec Stražisar, dr.med. in
prof. dr. Leja Dolenc Grašelj dr. med.

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje